

Leto XVIII. Štev. 232
DIREKTOR »BORBE«
VELJKO VLAHOVIĆ
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
DUSAN BLAGOJEVIĆ
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka — Cena 10 dinarjev

Ljudska
PRAVICA

BORBA
GLASILO ZVEZE
KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVLJENA 5. OKTOBRA
1934 • MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK, OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
• OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
KOT »BORBA« ZA SLOVENIJO

Internacionalizacija Trsta — edina rešitev

Priključitev Trsta k Jugoslaviji je edina pravična rešitev. Zgodovinski, narodnostni, zemljepisni in gospodarski činitelji dokazujejo, da Trst in tržaško ozemlje pripadajo Jugoslaviji. To so dejstva, ki jih nihče ni mogel niti jih ne bo nikdar mogel pobiti.

Danes, ko italijanska vlada kriči, da je potreben nekakšen plebiscit — del zahodnega tiska pa ta predlog podpira — je treba spet ponovno spomniti na to, da je ljudstvo tržaškega ozemlja svoj plebiscit že izročilo. Ni izročilo majhnega formalnega plebiscita, marveč je napravilo plebiscit najvišje vrste. To ni bil plebiscit, pisan s črnilom, marveč plebiscit, pisan s krovjo. Ljudstvo Tržaškega ozemlja je skupaj z ostalimi narodi Jugoslavije v borbi proti fašizmu upeljavilo plebiscit in se izreklo za priključitev k Jugoslaviji. Toda veslele so ta ljudski plebiscit prezele.

Jugoslavija je dala ogromne žrtve, da bi očuvala mir. Gorica je slovensko mesto, pa ga niso dali Jugoslaviji. Ozemlje Tržica je naseljeno v ogromni večini s Slovenci, pa so ga vendar dali Italiji. Beneška Slovenija je slovenska, pa vendar ni v mejah svoje domovine.

Mi imamo nedvomno pravico do Trsta. Toda ker smo globoko prirojeni stvarni miru, smo tudi glede tržaškega vprašanja v marsičem popustili in predlagali rešitve, s katerimi smo odstopili od naših neopogljivih pravic. Toda italijanska vlada je vse naše predloge zavračala in pri tem so jo zahodne veslele podpirale.

Da bi utrdili mir v tem delu sveta in upostavili miroljubno sodelovanje, da bi rešili tako imenovano tržaško vprašanje, je tovariš Tito dal nov predlog o internacionalizaciji mesta Trsta. Čeprav drži — in bo vedno držalo — da je priključitev Trsta k Jugoslaviji edina pravična rešitev, je internacionalizacija Trsta v danih pogojih edina stvarna rešitev.

Zato danes s tega mesta sporočam vsem, ki jih to zanima: zadeno ste privedli v takšno slepo ulico, da v resnici ne morete priti po drugi poti iz nje, in mi skupaj z vami, kot da Trst postane mednarodno mesto, čisto slovensko ozemlje, pa naj bo priključeno k Jugoslaviji. To je rešitev in nič drugega. Je dejal tovariš Tito na veličastnem zboru na Okroglici.

Gospodarsko in tudi nasploh lahko Trst uspeva samo, če se naslanja na svoje zaledje, ker Trst pripada svojem velikemu zaledju. Zaledje Trsta pa je predosem Jugoslavija, dalje Avstrija in nekatere druge podonavske države. Trst kot pristanišče — Trst pa je predosem ugodno in izozno pristanišče — ni nikdar v preteklosti niti ne danes bil potreben Italiji. Dati Trst Italiji, bi pomenilo njihov skorajši propad, kar bi imelo strašne posledice za njegovo prebivalstvo.

O tem jasno priča gospodarska slika Trsta med dvema vojnama. Medtem ko je promet v tržaškem pristanišču do 1914 hitro rasel, je pod Italijo še hitreje upadal. Tako je na primer 1913 promet v tržaškem pristanišču znašal 3,4 milijone ton, med obema vojnama pa je znašal letno povprečno 2,2 milijona ton (torej za 1,2 milijona ton manj kot 1913).

Trst je pod Italijo gospodarsko propadal, vsa evropska pristanišča, med njimi tudi italijanska, pa so povečala svoj promet, tako da je italijanska pristanišča Benetke 1938 imela za 160 % večji promet kakor leta 1913.

Zgodovinska resnica je, da lahko Trst uspeva samo v tesni zvezi s svojim zaledjem. O tem pričajo gospodarski podatki, ki jih Italija ni mogla nikoli spodbiti. Do konca 1913. leta je 35 % tržaškega železniškega prometa odpadlo na jugoslovanske pokrajine, 25 % na Češko in današnjo Avstrijo, 19 % na Madžarsko, samo 3,6 % pa na Italijo. Tudi pod italijansko nadlodo med obema svetovnimi vojnama je bila Italija udeležena v tržaškem železniškem prometu samo s 25 %, od česar je 20 % odpadlo na slovensko Primorje in Istro, torej na naše kraje! V zadnjih letih so udeležene o tržaškem

železniškem prometu Jugoslavija, Avstrija, Češkoslovaška in Madžarska s 85 %.

Mednarodni Trst bi omogočil veliko širši blagovni promet, kakor ga ima sedaj.

Mednarodni Trst bi lahko znova upostavil tiste številne ladijske proge, ki mu jih je Italija odvezla v korist italijanskih pristanišč.

Trst ima veliko industrijo, ki je zrastle pred prvo svetovno vojno. Tržaška industrija je pod Italijo propadla. Internacionalizacija bi omogočila ladjedelništvo in dala tržaški industriji naročila ter omogočila, da bi prodajala svoje izdelke na najugodnejših trgih. Tržaška industrija bi lahko razvila široke in trajne vezi z Jugoslavijo. Takšno sodelovanje bi omogočilo veliko razširitev tržaške industrijske proizvodnje in upeljavljane čisto novih proizvodnih panog.

Prednosti internacionalizacije se ne bi omejevale samo na gospodarsko področje.

Internationalizacija Trsta bi ukinila takšno umetno tvorbo kot je STO, tvorbo, ki vsebuje mnogo nevarnosti in ki s svojim obstojem ter vlogo, ki ji je namenjena, preprečuje mirno sodelovanje v tem delu sveta.

Rešitev, ki jo predlaga tovar. Tito — internacionalizacija mesta

Trsta — bi bila sila pomembna ne samo za Trst in sosedne države, marveč tudi za stvar miru na svetu, ker bi tako dokončno odstranili odskočno desko nekega imperializma.

Na Zahodu ugovarjajo, češ da bi internacionalizacija Trsta pomenila hud udarec italijanski politiki. To je točno, je pa hkrati tudi edina stvarna pot, da bi odstranili žarišče novih nevarnosti za mir. Kajti to bi bil udarec današnji ekspanzionistični italijanski politiki. Vsak udarec po ekspanzionizmu pa je prispevek za mir in mednarodno sodelovanje, ker je ekspanzionizem nezdravljiva s koristmi miru.

Očitno je, da bi udarec po današnjem italijanskem ekspanzionizmu sodelovanju miru koristil. Hkrati bi neposredno koristil italijanskemu narodu, ki mu današnja ekspanzionistična politika njegovih vlad pravi nič ne koristi, temveč samo škodi. Udarce po italijanski ekspanzionistični politiki bi omogočil Italiji, da bi krenila na pot realne politike. To pa bi omogočilo, da bi ustvarili nove odnose v tem delu sveta, takšni odnosi pa bi ogromno koristili zlasti italijanskemu narodu samemu.

Zato je v današnjih pogojih internacionalizacija Trsta edina realna in konstruktivna rešitev.

Jože Smole

PROTIANEKSIONISTIČNI TRST ODGOVARJA PELLI

»Plebiscit bi bil prostaško izigravanje demokracije«

je izjavil podpredsednik tržaške Osvobodilne fronte dr. Jože Dekleva

Kot govor na Okroglici pred kakimi desetimi dnevi, tako so tudi včerajšnje besede predsednika republike Josipa Broz-Tita dobile izredno močan odmev v vesteh velikih časopisnih agencij, na stolpcih tujih časnikov in v oddajah mnogih radijskih postaj na svetu.

V Trstu in v naši državi smo te besede sprejeli z navdušenjem. V tujni so jih sprejeli z velikim zanimanjem, toda — doslej — z zelo malo komentarji. Del tiska Zahodne Evrope izraža mnenje, da je rešitev tržaškega vprašanja še precej daleč, ker je italijanski predlog o plebiscitu za Jugoslavijo nesprijemljiv, medtem ko rimska vlada ni naklonjena temu, da bi sprejela jugoslovanski predlog o internacionalizaciji Trsta ter o priključitvi cone A k Jugoslaviji.

Nekateri časniki pa poudarjajo nerazumnost Pellovih groženj z enostranske vojaško akcijo oziroma s tem, da bo Italija obrnila atlantskemu paktu hrbet.

Trst, 14. sept. (Tanjug). Nekateri vidne protianekSIONISTIČNE osebnosti so v prvih komentarjih k včerajšnjemu govoru predsednika italijanske vlade Pella v Rimu označile predlog, naj bi prišlo do plebiscita na celotnem STO, kot povsem nesprijemljiv način za ureditev tržaškega vprašanja.

Pella bi želel plebiscit, je sinoči izjavil dopisniku Tanjuga podpredsednik tržaške Osvobodilne fronte Jože Dekleva, »zato, ker bi glasovalo za Italijo več

deset tisoč oseb, ki so prispele v te kraje kot ekspanzionistični ekspanzionizma, medtem ko je moral hkrati pod fašizmom zapustiti svoje domove več tisoč Slovencev in se zateči v Jugoslavijo.« »Ni mogoče,« je nadaljeval Dekleva, »da bi ob plebiscitu v sedanjih pogojih prišla do izraza volja Tržčanov, saj so le-ti pod pritiskom rimskih ekspanzionistov, kakor je tudi celotno tržaško gospodarstvo pod gošpotvom Rima. Italijani so tu z različnimi povojnimi sprazumi dobili ključne

Govoru predsednika Tita posvečajo zahodnonemški časniki veliko pozornost

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Bonn, 14. septembra

Vsi nemški časniki so objavili danes na vidnih mestih izvečke iz včerajšnjega govora predsednika Tita, poleg njih pa tudi predlog predsednika italijanske vlade Pella, naj bi izvedli plebiscit. Časniki sodijo, kar poudarjajo večidel v naslovih, da je tržaško vprašanje od včeraj dalje zaostreno.

»Predsednik Tito vztraja še nadalje pri zahtevi po internacionalizaciji Trsta,« piše »Kölnische Rundschau,« in po priključitvi njegovega zaledja k Jugoslaviji. Neodvisni »Die Welt« piše v članku z naslovom »Tržaška kriza se zaostrojuje,« da se z novima, med seboj nasprotujočima si predlogoma predsednika republike Tita in italijanskega ministrskega predsednika Pella, ki sta včeraj govorila skoroda hkrati, spor glede Trsta zaostrojuje. Tito je poudaril, da bo vsako poizkus Italije, prodreti v cono svobodnega mesta, ocenjen kot napadalno dejanje in da bodo nanj odgovorili s primernimi ukrepi.

»Stuttgarter Nachrichten« posvečajo na prvi strani precej prostora tržaškemu vprašanju in med drugim pravijo: »Pella je včeraj odkrito povedal, da Italija ne bo podpirala programa evropske združitve, preden ne bo tržaško vprašanje rešeno tako, kot ona zahteva.«

Nemški tisk objavlja hkrati Pellov predlog in izvečke Titovega govora pretežno po poročilih »Associated Pressa« in nemške časopisne agencije DTA, zanimivo pa je, da ni noben časnik objavil (kaže, da agencijski dopisniki tega niso sporočili) tisti del govora predsednika Tita, v katerem je govoril o starih krivicah, ki so bile storjene slovenskemu življu v Istri in Trstu, ko je govoril o dolgoletni politiki nasilne italijanizacije teh krajev, ki izključuje privolitve v plebiscit, zaradi česar so ta časopisna poročila nepopolna v zvezi s časnikov, da bi bili nepristranski.

R. Vujović

IZJAVE JAVNIH IN KULTURNIH DELAVCEV OB ODLOČNIH BESEDAH MARŠALA TITA

„Italijansko ljudstvo nai dobro pazi, da ga njegovi politični voditelji ne bi spet speljali v fašistične vode“

Ljubljana, 14. sept. Vsa slovenska javnost je navdušeno pozdravila odločne besede maršala Tita v Splitu, s katerimi je ponovno poudaril pripravljenost jugoslovanskih narodov, da bodo z vsemi močmi branili slovenske narodnostne interese in se postavili odločno v bran vsaki italijanski agresiji.

V slovenskih političnih krogih poudarjajo, da je le popuščanje italijanskim iredentistom povzročilo, da si g. Pella še danes drzne sklicevati se na tristransko deklaracijo in predlagati tako predrzne, nepravilne in zgodovinsko neupravičene predloge kot je plebiscit. Apetit italijanskih iredentistov je danes isti, kot je bil nekoč apetit fašistov: najprej cona A, nato cona B, nenadoma pa kar vse Slovensko Primorje in severna Dalmacija. Le odločno stališče, ki ga je v obeh govorih poudaril maršal Tito, bo zavrla pohlep italijanskih iredentistov.

Prosili smo znane slovenske javne in kulturne delavce, naj povedo svoje vtise in mnenje v zvezi z govorom maršala Tita v Splitu.

Predsednik ljudske skupščine Slovenije dr. Ferdo Kozak nam je rekel: »Odmev na predsedni-

kove besede je prav takšen, kot je bil na njegove besede pred tednom dni na Okroglici. To se pravi: enodušno soglasje z njim. Tov. predsednik Tito je doslej gledel vseh važnih problemov, tičočih se Jugoslavije, zmeraj o pravem času izrekel ne samo tisto, kar je ustrezalo interesom naših narodov in našega ljudstva, pač pa je bilo hkrati živ izraz njihovih lastnih misli in želja. Tako ne more biti dvoma, da bo njegov govor v Splitu, kjer je tako pošteno, iskreno in odločno osvetlil za Jugoslavijo tako važna zunanje-politična vprašanja, sprejet povsod pri nas z odobravanjem in zadoščenjem. Osebo pa se mi zdi ta njegov govor poleg vztrajanja pri predlogu za edino pametno rešitev tržaškega vprašanja hkrati tudi možnata obdobja raznih poskusov po svetu, da bi se v razmerjih med državami in narodi z zavijanjem resnice, z lažmi, z umetno razpisovanjem sovraštva in z nardutim barbarizmom »močnejših« obnovilo sramotno mešetarjenje z interesi, ki je v preteklosti povzročilo že toliko nepotrebnih nesreč in toliko zla za delovnega človeka.

Član Izvršnega sveta Slovenije in znani borec za pravice tržaških Slovencev ter za miroljubno sodelovanje med italijanskim in slovenskim prebivalstvom v Trstu tov. Ivan Regent se je dotaknil predvsem nesprejemljivega predloga g. Pella.

»Maršal Tito,« je rekel tov. Regent, »je dal edinele pravilne in sprejemljive pogoje. Pellov predlog o plebiscitu pa je nesprijemljiv in krivičen. Plebiscit, kakor si ga zamišlja g. Pella, bi bilo mogoče sprejeti šele takrat, ko bi v Trstu spet vzpostavili nacionalni položaj prebivalstva, kakor je bil leta 1918. Takrat namreč fašisti še niso uspeli preseliti v Trst tako ogromne množine svojih pristavov. Predvsem pa bi morali imeti Tržčani pravico odgovoriti ne samo na vprašanje Italije ali Jugoslavije, temveč tudi, ali hočejo samostojno tržaško ozemlje ali internacionalni Trst, kakor ga predlaga tov. Tito. G. Pella se moti, če misli, da so resnični Tržčani tako vneti za njegovo »fašistično« demokracijo. Italijansko ljudstvo naj dobro pazi, da ga ne bodo njegovi politični voditelji prav pri vprašanju Trsta zopet speljali v fašistične vode. Bridko je namreč dejstvo, da niti med italijanskimi demokratičnimi voditelji ni takih glav, ki bi imele pogum povedati italijanskemu ljudstvu resnico glede fašističnih zločinov v Jugoslaviji. Ti voditelji tudi nimajo poguma, odpovedati se italijanskemu iredentizmu glede Trsta, čeprav bi morali vedeti, da je tržaški iredentizem nevaren ne le za italijansko ljudstvo, temveč tudi za mir po svetu.«

V imenu slovenske kulturne javnosti je predsednik Društva slovenskih književnikov in znani pisatelj Slovenske Primorske tov. France Benk poudaril, da pohlep Italije podpirajo spet prav tiste sile, proti katerim je Italija izgubila vojno.

»Da je bila mera potuše in podžiganja pohlepa popolna,« je rekel tov. Benk, »so velike sile obljubile Italiji Trst, ki naj bi postal odskočna deska za njeno prodiranje v Istro, Slovensko Primorje, Dalmacijo in dalje na Balkan, saj smo že slišali take glasove. Ne čudimo se, če je bila Italija po vsem tem gluha za vse predloge, naj bi se rešilo tržaško vprašanje na način, ki bi bil tudi za Jugoslavijo sprejemljiv. Čudimo pa se, da taka enostranska, krivična rešitev najde le najmanjšo oporo na Zahodu, ki se tako rad ponaša s svojo demokracijo. Mi smo za mir na svetu, za dobro sožitje med sosedmi in smo za to že prispevali dovolj žrtve, ne moremo pa dovoliti, da bi bile v interesu miru in dobrega sosedstva vedno znova oskodovalne naše narodne in gospodarske koristi.«

Predsednik Tito v Zagrebu

Zagreb, 14. sept. (Tanjug). — Predsednik republike Josip Broz Tito je danes zvečer prispel v Zagreb v spremstvu člana Zveznega izvršnega sveta Ivana Kraljevića. Med potjo je obiskal Plitvička jezera, kjer se je približno 5 ur mudil in si ogledal jezera, slapove in okolico. Na zagrebškem kolodvoru je predsednika republike pozdravil predsednik Izvršnega sveta LR Hrvatske dr. Vladimir Bakarić. Stevilni državljani in potniki na peronu pa so predsednika prisrčno pozdravljali.

Jugoslovanski predlogi so pot za razumno rešitev tržaškega problema

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Trst, 14. sept. — Govor predsednika FLRJ maršala Tita v Splitu, v katerem je ponovno govoril o internacionalizaciji Trsta, je med tržaškim prebivalstvom povzročil veliko pozornost.

Italijansko letalo ponovno kršilo jugoslovanski zračni prostor

Nova Gorica, 14. sept. Dne 12. septembra ob 12.50 uri je nad jugoslovansko-italijansko mejo pri Kozini letelo lovsko letalo. Priletelo je 3 km v naš zračni prostor, nakar se je spet vrnilo čez mejo. To je že peta kršitev jugoslovanskega zračnega prostora, odkar so začele italijanske oborožene sile svoje vojnouhujske manevre proti Jugoslaviji.

Italijanske oborožene sile so še vedno na ozemlju ob jugoslovanski meji. Opazili so premike italijanskih oboroženih sil na nove položaje. V vasi Selce pri Doberdobi so se včeraj pojavile nove okrepitve italijanske vojske. V tem delu sta se utrdili dve četi z 10 tanki, 5 oklopnimi vozili in 10 kamioni. Večje premike italijanskih oboroženih sil je opaziti pri Cedadu.

Cez jugoslovansko-italijansko mejo še vedno prihajajo italijanski državljani, ki se ne strinjajo z vojnouhujskimi manevri italijanske vlade in ki prihajajo v miroljubno Jugoslavijo, da bi si našli zaposlitev.

Posebej poudarjajo dejstvo, da je predsednik FLRJ mirno opozoril na razumno rešitev tržaškega vprašanja. Italijanski predsednik vlade pa je kot »argument« svojim zahtevam poslal na jugoslovansko mejo in mejo cone A divizije z vojaško opremo.

M. Petrinč

SPLOŠNE UZANCE ZA BLAGOVNI PROMET V JAVNI RAZPRAVI

Obveznosti in pravice podjetij v blagovnem prometu

Razgovor s predsednikom Glavne državne arbitraže dr. Aleksandrom Goldštajnom

Glavna državna arbitraža je predložila v javno diskusijo načrt splošnih uzance za blagovni promet, ki bo v prihodnjih dneh objavljen v posebni brošuri v izdaji »Ekonomske politike« v Beogradu. Načrt obravnava med drugim naslednja vprašanja: veljavnost uzance, sklepanje pogodb med pristojnimi in odsotnimi strankami, po telefonu in s telegrami po pristanku, neposredno sklepanje pogodb z opolnomočenimi, agenti itd. Nadalje rešuje načrt razna vprašanja are, odstopanje od pogodbe, pridržka glede lastnine, prenehanje v pogodbi, razveljavljanje pogodbe in dokazov o sklenjeni pogodbi. Določbe o dobavi obsegajo kraj, način in rok dobave, kvantitativni in kvalitativni prevzem blaga, določbe o transportu, o riziku pri transportu, o stroških dobave in embalaže. Določbe o plačilu pa obsegajo med drugim tudi predpise o carinah, provizijah, obrestih, o kraju, roku in načinu plačila, o potrdilu plačila itd. V posebnih poglavjih so obdelana vprašanja v zvezi z odnosi med upniki in dolžniki ter vprašanja v zvezi s povračilom škode. Na koncu so obdelana vprašanja ovir pri izpolnjevanju pogodbe ter ovir pri nakupu in prodaji na breme sponzorizacij.

VPRAŠANJE: Kateri razlogi so navedeni izdajo splošnih uzance za promet z blagom?

ODGOVOR: V novem gospodarskem sistemu se je mnogo bolj kakor prej pokazala potreba, izdati tudi pravne predpise, s katerimi naj se uredijo medsebojni imovinski-pravni odnosi gospodarskih podjetij. Ti odnosi so danes neprimerno bolj komplicirani kakor v času administrativnega upravljanja gospodarstva. Od kadrov v podjetjih terja mnogo več iniciative in strokovne usposobljenosti, kakor tudi uporabe osnovnih pravnih pravil s področja poslovanja. Toda prav v tem oziru imamo občutno vrzel v našem pravu, ker se nimamo zakonodajnih predpisov, ki bi urejali medsebojne imovinsko-pravne odnose podjetij in tudi nismo še izdali uzance, kar je doslej predstavljalo občutno pomanjkljivost.

Najmodernejša opremljena šola v Prlekiji

V okras Kogu je tudi novo šolsko poslopje, ki je zraslo iz vojnih ruševin. Se do lani so morali učitelji poučevati otroke v špranjati baraki, ki je bila med vojno okupatorjeva postojanka. Tudi pri zidanju šolskega poslopja so pomagali mnogo občani. Kmetje so vozili les iz oddaljenih gozdov pri Veliki Nedelji. Celo lovci so priskočili na pomoč. V novem poslopiju sta dve sodobno urejeni učilnici, ki lahko sprejmeta nad 80 otrok. Precej zaslug pri organizaciji dela ima šolski upravitelj tov. Stanjko, ki prav te dni zapušta svoj Kog.

PRED IV. KONGRESOM AFZ JUGOSLAVIJE

Velika razgibanost žensk

V vsej Makedoniji sklicujejo v teh dneh okrajne konference AFZ, na katerih volijo delegatke za bližnji VI. kongres. Takšne konference so bile že v skopljanskem okraju, Kumanovu, Litovem Veslu, Prilepu, Resnu, Krivov Palanki in drugih okrajih.

Organizacije AFZ povezujejo predkongresno dejavnost z bližnjimi volitvami. Na vseh svojih sestankih razpravljajo tudi o volilnem zakonu in pripravah na volitve.

So pa tudi okraji, v katerih so organizacije žena še vedno prepuščene samim sebi. To zlasti velja za vaške organizacije. Zato konference žena v Kumanovu, Krivov Palanki in še nekaterih drugih okrajih niso uspeli, medtem ko so v resnanskem okraju zaradi sodelovanja organizacije Socialistične zveze bile zelo plodne.

V Skoplju so ustanovili društvo žena za pomoč vasi, ki je že priredilo nad 15 predavanj za žene skopljanskega okraja. To društvo je začelo delo s 30, danes pa ima že 900 članic.

Vendar so v celoti organizacije žena v Makedoniji dosegle lepe uspehe glede zdravstvene in prosvetne vzgoje svojih članic. V Kočanih in na Resnu imajo enoletne šole za žene na vasi, v katerih predavajo o higieni, gospodinjstvu in osnovah kmetijstva. Razen tega so imeli v vseh okrajih, ali pa jih še imajo, gospodinjstvene tečaje, za katere se žene zelo zanimajo. V tetovskem okraju je te tečaje obiskovalo 180 žena, v strumiškem 230, v kočanskem pa 418. Enoletne šole za žene nameravajo ustanoviti tudi v Bitolju in Strumici.

KAJ JE POKAZALA ANKETA V TUZLI

V 23 podjetjih tuzlanskega industrijskega bazena so izvedli anketo o življenju in delu žena, ki so zaposlene v rudniku lignita, Lesnoindrijskem podjetju Tovarni sode, Kokarni v Lukavcu in v solarni Kreka. Anketa je zajela okrog 1000 žena.

Ugotovili so, da se žene dokaj slabo udeležujejo družbenega političnega in kulturnega življenja. Nekateri menijo, da so za takšno stanje odgovorne sindikalne in druge družbene organizacije, ki čisto zapostavljajo žene in jim ne pomagajo, da bi dosegle tisto, kar od njih pričakujejo. Anketa je pokazala, da je izmed 1000 žena samo 86 kvalificiranih

in je precej zaviralo delo gospodarskih organizacij.

Za naša podjetja so bile težave tem večje, ker stara Jugoslavija ni imela enotnega prava, marveč je bila razdeljena na šest pravnih področij. Pravila, vsebovana v prejšnjih predpisih, so bila partikularistična ali pa niso ustrezala našim potrebam. Pred vojno ni bilo niti enotnih splošnih uzance, tako da tudi ta pravila, kolikor bi bila tu in tam sprejemljiva, niso bila enotna. Takšno stanje je oteževalo gospodarskim organizacijam, da bi se znašle. Glede raznih vprašanj ni bilo enotnega kriterija, pojmovanje o tem, kaj je v skladu z našim novim družbeno-ekonomskim sistemom, ni bilo enako. Vse to je vodilo do nesporazumov in sporov med podjetji. Državna arbitraža je izdala vrsto načelnih sklepov, s čimer je uvedla enotno prakso za vse državo kot enotnega gospodarskega področja. Toda to je bilo nezadostno. Izkazala se je potreba, izdati celotne splošne uzance.

VPRAŠANJE: Katere splošne smernice so bile upoštevane pri sestavi načrta, ki je zdaj predložen v diskusijo?

ODGOVOR: Naše izhodišče je bila postavka, da se morajo splošne uzance za promet z blagom omejiti na tista pravila, ki so skupna vsem panogam blagovnega prometa, pri čemer naj se prepusti posebnim uzancam določene vrste in za posebne odnose, ki nastajajo v posameznih gospodarskih panogah. Splošne, uzance morajo biti enotne za vse področje FLRJ, kar bo služilo

razvoju prometa v vsej državi. Predvsem pa morajo biti izraz današnjih pogojev na področju blagovnega prometa in morajo temeljiti na postavkah novega gospodarskega sistema.

VPRAŠANJE: Katera načela so bila vzeta za osnovo pri sestavi načrtov?

ODGOVOR: Načrt splošnih uzance konkretizira obsežno gradivo pravnih odnosov, ki nastajajo med podjetji v blagovnem prometu. Ta načrt temelji na tem, da sta poštenost in vestnost temeljni načeli v poslovnih odnosih med podjetji in da zaradi tega ni mogoče sklicevati se na določbe teh uzance, če bi bila njih uporaba v nasprotju s temi načeli. Odgovornost gospodarskih organizacij je povečana. Specializirane gospodarske organizacije pa terjajo še posebno pažnjo, ki jo nalagajo pravila stroke. Temeljna načela so v besedilu konkretizirana z vrsto pravnih določb, tako v splošnem delu kakor tudi pri konkretnih poslih. Celotno gradivo obsega splošne določbe in posebne določbe v zvezi z dobavno pogodbo, kot najvažnejšim in najpogostejšim pravnim poslom.

Uzance so rezultat sedemletne arbitražne prakse in dosedanjih poslovnih običajev, upoštevana pa so tudi besedila bivših uzance in besedila veljavnih inozemskih uzance. Ker se naše uzance ne morejo izdelati na osnovi pisanega obligacijskega prava, je bilo treba v načrt vnesti tudi temeljna pravila o medsebojnih imovinskih odnosih podjetij, kar sicer ni v

navadi. Za naše kadre pa je tak način bolj pristojen, ker bodo v enem samem kodeksu vsebovana vsa pravna pravila, ki so odločilna za blagovni promet.

VPRAŠANJE: Komu so namenjene te uzance in kdaj bodo začele veljati?

ODGOVOR: Uzance so namenjene v prvi vrsti gospodarskim organizacijam. Tu bodo podjetja našla pravila, odločilna za njihovo medsebojno poslovanje. Uzance bodo odstranile mnoge negotovosti in nesporazume, pripomogle bodo k zmanjšanju številnih sporov, razen tega pa bodo dale kriterij za reševanje spornih primerov, ker se v uzancah precizirajo pravice in obveznosti gospodarskih organizacij v vseh primerih, kadar s pogodbo ni kaj drugega določeno. Ta kriterij se bo uporabljal pred državno arbitražo in pred sodišči. Posredno pa bo služil organom državne uprave in inšpekcijam kakor tudi organom za kazensko zasledovanje pri ocenjevanju, ali je v posameznem primeru odgovorna oseba ravnala po pravih svojih profesionalne dejavnosti. Naposled bo z izdajo uzance olajšano v določenem smislu tudi stališče naših zunanjetrgovinskih podjetij v razmerju z inozemskimi, ker se bodo lahko sklicevala na pisano jugoslovansko materialno pravo.

Po končani diskusiji, toda najpozneje v začetku decembra, bodo uzance predložene plenumu Glavne državne arbitraže, da bodo lahko dobile veljavno moč 1. januarja prihodnjega leta.

PREDVOLILNA DEJAVNOST SOCIALISTIČNE ZVEZE

Razgovori o kandidatih, političnih dogodkih in novih gospodarskih ukrepih

V vseh krajih naše države organizacije Socialistične zveze vedno bolj živahno začnejo predvolilno kampanjo. Se nadalje sklicujejo sestanke in konference, na katerih govorijo o bližnjih parlamentarnih volitvah in o ljudeh, ki pridejo v poštev za kandidiranje. Hkrati s pripravi za volitve je oživelo tudi splošno politično in kulturno-prosvetno delo v organizacijah Socialistične zveze.

V masuriškem okraju razpravljajo o kandidatih

Tudi iz masuriškega okraja poročajo o zelo živahni predvolilni dejavnosti. Na mnogih zborih, konferencah in množičnih sestankih člani SZ razpravljajo o bližnjih volitvah in o bodočih kandidatih.

V Surdulici so vse osnovne organizacije imele sestanke, na katerih so proučevali nov volilni zakon. Tudi tu je tekla beseda o kandidatih. Člani SZDL in ZK nastopajo v predvolilnih pripravah enotno in onemogočajo maloštevilne sovražne činitele, da bi ovirali predvolilne priprave s svojimi gesli.

Dober obisk na konferencah v Valjevu

Sestanki in konference organizacij Socialistične zveze v Valjevu so v zadnjem času, zlasti po volitvah novih odborov, dobro obiskane in na njih člani veliko bolj resno rešujejo razne mestne probleme, kot so trgovina, razna komunalna dela, pomoč vaškim organizacijam Socialistične zveze itd.

Zdaj imajo vse osnovne organizacije v Valjevu svoje prostore, v katerih poteka vse politično in kulturno-prosvetno delo. V njih prirejajo tudi razne tečaje za žene in mladino in predvajajo poljudnoznanstvene filme. Nekaj aktivistov II. in IV. osnovne organizacije je odšlo v vasi valjevskega okraja in predavalo o raznih vprašanjih družbenega in političnega življenja. Njihova predavanja so članke osnovnih organizacij Socialistične zveze po vseh silno zanimala.

V osnovnih organizacijah Valjeva razpravljajo tudi o izdatnejšem sodelovanju prosvetnih, javnih in kulturnih delavcev z organizacijami Socialistične zveze. Prosvetni delavci, pravniki in zdravniki bodo v bodoče imeli kratka strokovna predavanja ter dajali pravne in zdravniške nasvete članom organizacij na njihovih sestankih. Nameravajo prirediti tudi književne večere in razne tečaje.

Prostovoljno delo v kragujevškem okraju

Organizacije Socialistične zveze kragujevskega okraja se ne pripravljajo na bližnje volitve samo s povečano politično dejav-

Absolventi srednjih strokovnih šol in fakultete

Tovariši uredniki!

Danes je aktualno vprašanje opisa absolventov srednjih strokovnih šol na fakultete. Kakor se mi zdi, sta tu dve strani problema, na katere je treba opozoriti, če hočemo celoten problem pravilno razumeti.

Po dosedanjih predpisih se kandidati, ki so došli iz srednje strokovne šole, lahko opišejo edino na fakulteto, ustrežajočo stroki, in to po dveh letih praktičnega dela. Ta pogoj za opis na fakulteto se motiira s tem, da dijaki srednjih šol niso dovolj pripravljeni za neposredni vstop na fakultete. Ta trditel je očitno neuporabna, včasih do nesmiselnosti. Mar ta kandidat, ki je usposobljen za samostojno reševanje praktičnih terenskih vprašanj, ni vsaj toliko pripravljen kot maturant gimnazije, ki si je pridobil le splošno znanje?

Če bi bila obvezna praksa kot pogoj za opis tehnika na fakulteto mišljena tako, da zadrži več srednjih strokovnih kadrov v gospodarstvu, potem ta ukrep po mojem mnenju nikakor ni več nujen. Potrebi po srednjih strokovnih kadrih je v glavnem zadovoljeno, v nekaterih strokah pa imamo že presežke (od generacije geoloških tehnikov, ki so v preteklem šolskem letu končali šolanje, je večji del brez posla).

Kakor sem že v začetku omenil, pa je še druga stran tega problema, namreč študiranje matu-

rantov srednjih tehničnih šol izključno na fakulteti ustrežajoče stroke. To oprasanje je o neposredni kontradikciji s prvim (praksa kot pogoj za opis na fakulteto). Študiranje na fakulteti ustrežajoče stroke ni dovoljeno brez doletne prakse, češ da kandidat s srednjo šolo ni dovolj »pripravljen« za študiranje o sooji stroki, študiranje na drugih fakultetah pa ni dovoljeno zato, ker se o srednjih strokovnih šolah favorizirajo strogo strokovni predmeti na račun splošno izobraževalnih. Čudna logika!

Tovariši uredniki, dovolite mi, da podam svoje mnenje o tej »drugi strani problema« — o vplisu tehnika na druge fakultete, ki ne ustrezajo njihovi stroki.

Neposredno po vojni, ko je bila potreba po srednjih strokovnih kadrih nujna, je bila v nižjih razredih gimnazije organizirana splošna kampanja za opis o srednje strokovne šole po končani maturi. V tej kampanji je bila razen šolskih oblasti angažirana tudi mladinska organizacija. Vpis v te šole je bil v nekem oziru merilo za ljubezen do domovine. To lahko rečemo brez pretiravanja. Glede na to, kakor tudi spridlo slabih materialnih možnosti za daljše šolanje nekaterih družin, je neposredno po vojni odšlo veliko število mladih maturantov in učencev iz višjih razredov gimnazij o srednje strokovne šole — tehnikume. To so bili še mladi, neoblikovani ljudje. Ko so se njihovi talenti pozneje razvili, so mnogi občutili, da si niso izbrali stroke, za katero imajo največ smisla. Razumljivo je, da je v takih pogojih volja za vživanje v poklic popuščala na račun ljubezni do drugih področij znanosti in umetnosti.

Ne glede na to, kako so o strokovnih šolah zastopani psi splošno izobraževalni predmeti, kakor o gimnazijah, se ti dijaki po dovršenju šoli ali pozneje niso mogli opirati na fakulteto, na katero bi se želeli opirati. Polagati izpite za višje razrede gimnazije, pri čemer so se ti maturanti izenačevali z malimi maturanti, pa je poizročalo težave.

Tri ali štiri leta šolanja o srednjih strokovnih šolah, o katerih je povprečno število ur skoraj še enkrat večje od povprečja v gimnazijah, je tem dijakom dalo nekako splošno izobrazbo, ki je ne smemo podcenjevati, četudi morda ni enaka izobrazbi maturanta gimnazije. Seveda tega ne moremo generalizirati — ose je odvisno od prizadevanj dijaka in od zainteresiranosti za ta ali drugi predmet.

Maturantom srednjih strokovnih šol bi bilo treba omogočiti študiranje na tisti fakulteti, kjer to želijo, oziroma za katero pokažejo največ smisla. Rešitev se lahko najde o morebitnem obsežnejšem sprejemnem izpitu na fakultetah oziroma o uvedbi diferencialne mature o gimnazijah, ki bi obsegala razliko programa med srednjimi strokovnimi šolami in gimnazijami.

V procesu splošne demokratizacije o naši državi, o katerem se tudi naše šolska osebna mnogih kalupov in administrativnih obrazcev, je treba pokazati več gibčnosti tudi pri reševanju tega vprašanja.

Veliko število tehnikov pričakuje pravilno rešitev tega vprašanja od pristojnih prosvetnih organov oziroma želi na tem mestu vsaj slišati njihovo mnenje.

Beograd, 27. avgusta.

Pjanović Mihailo,
geološki tehnik
Katanićev 17.

DNEVNA KRONIKA

Začel se je III. kongres geografov Jugoslavije

Sarajevo, 14. sept. (Tanjug) Danes se je v Sarajevu začel III. kongres geografov Jugoslavije, na katerem sodeluje nad 200 delegatov iz vse države.

Kongres bo trajal 10 dni. V tem času bodo udeleženci kongresa obiskali najzanimivejša geografska področja BiH. V prvih dveh dneh bo delo kongresa v Sarajevu, tretji dan pa v Zenici, kjer bo podan referat o industrijskem razvoju BiH. Četrty dan bodo geografi nadaljevali pot v Hercegovino, kjer bodo obravnavali zanimive geografske pojave te pokrajine. V Mostaru bodo razpravljali o problemih geografskega pouka, o podnebnju BiH, o kraški hidrogeografiji in o kraških poljih Zahodne Bosne. Udeleženci kongresa bodo nato odšli v Livno in se bodo krajši čas zadržali v Listici zaradi strokovnega referata o Mostarskem blatu. Na poti od Livna do Jajce se bodo zadržali na držav-

nem kmetijskem posestvu v Riliću, kjer bodo razpravljali na podlagi referata o planinski žilvinoreji. Kongres bo zaključil svoje delo v Banja Luki z znanstvenimi referati domačih in tujih geografov in s sprejetjem resolucije o nadaljnjem delu geografov Jugoslavije.

Začela je obratovati flotacija svinčenega rudnika Suplja stijena

Titograd, 13. sept. (Tanjug) Danes je začela v Gracu pri Plevlju obratovati flotacija za svinčeno rudo, ki bo dnevno predelovala okrog 250 ton rude. Z začetkom obratovanja te flotacije se začne tudi eksploatacija svinčeno-cinkovega rudnika Suplja stijena, kjer cenijo rezerve rude na približno pol milijarde ton. Z izkoriščanjem tega rudnika se bo letni dohodek Črne gore povečal za okrog 750 milijonov din.

Flotacija je opremljena s modernimi napravami. Ima svoj dovod in žičnico za prevoz rude,

kakor tudi laboratorij za raziskovanje rude. Poleg množice prebivalstva iz Plevlja in okolice sta se slovesnosti udeležila člana Izvršnega sveta Črne gore Komnen Cerović in Radomir Komatina.

Imenovanje volilne komisije LR Srbije

Beograd, 14. sept. (Tanjug)

Izvršni svet LR Srbije je imenoval republiško volilno komisijo za izvedbo volitev v Ljudsko skupščino LR Srbije. Za predsednika komisije je imenovan Svetolik Lazarević, predsednik Vrhovnega sodišča LR Srbije v Beogradu, za njegovega namestnika Thimor Janjić, vrhovni sodnik LR Srbije v Beogradu, za tajnika Milenko Kangrga, tajnik za zakonodajo Izvršnega sveta, in za namestnika tajnika Aleksander Hadži Popović, sodnik Vrhovnega sodišča LR Srbije v Beogradu. Razen tega je imenovanih še pet članov komisije in pet namestnikov.

Jesenski dnevi na Bledu so še vedno prav prijetni

Po D'Annunzijeve stopinjah

Cim bolj se odklikamo od nedavnega »alarm« v Pellovem kabinetu v Rimu zaradi dozdevnega jugoslovanskega načrta o priključitvi cone B, tembolj nam je jasno, kakaj so v Rimu uprizorili v karnevalskem slogu ta alarm. In še bolj, s kakšnim namenom je Rim poslal svoje divizije na našo mejo in vojne ladje v beneško pristanišče.

Previdnostni razlogi zaradi neakne dozdevne nevarnosti, ki

Nova iredentistična demonstracija v Vicenzi

Trst, 14. sept. (Tanjug). — Včeraj je bila v Vicenzi odprta z velikim bliscem tako imenovana »prva nacionalna razstava iredentizma«, ki naj bi s številnimi »dokumenti« in celo s kipom rimskega cesarja Avgusta dokazala »italijanstvo« Slovencev. Primorja, Beneške Slovenije, Istre in Dalmacije.

Ta razstava, ki ima predvsem očiten protijugoslovanski značaj in smoter, hujskati na ponovno osvajanje jugoslovanskih pokrajin, je bila odprta v prisotnosti in z govorom nekdanjega predsednika Sveta cone A STO in sedanjega prefekta Vicenze Ginnia Palutana, predstavnika tržaškega občinskega sveta, predstavnikov italijanskih oblasti ter različnih iredentističnih in begunskih organizacij z Trsta in Gorice. Ob otvoritvi te protijugoslovanske razstave so govorniki zahtevali, naj pridejo ne le Trst in celotno STO, marveč tudi Istra, Reka in Dalmacija vnovič pod oblast Rima.

Predmete in »dokumente« za to razstavo so dale organizatorjem razne begunske in iredentistične organizacije »Lega Nazionale« ter celo tržaška občina in muzej. Organizatorji te razstave poročajo, da bo te dni sestavljena skupina iredentistov, ki jo bodo poslali iz Trsta v Vicenzo, da bi tamkaj videli »velik del zgodovine italijanskih pokrajin«.

baje grozi od Jugoslavije, so se izkazali kot slaba kamuflaža ne le zaradi dejstva, da iz naše države nikomur ne grozi nikakršna nevarnost, pa tudi ne Italiji. Na različne načine so se nevarnosti odkrili sami v Rimu skozi usta bojno razpoloženje kričavev in različnih politikov, skozi usta svoje iredentistične predhodnice v Rimu in tudi po nekaterih komentarjih v tujini, ki so jih na ta ali oni način po Vatikanu ali drugače seznanili z najnovejšimi imperialističnimi načrti italijanske vlade in kombinacije njenega predsednika G. Pelle.

Mesto Trst in celotna cone A naj bi postala prvi plen in oporišče za nadaljnja nova prodiranja rimskega ekspanzionizma, alarm in hrup o »nevarnosti« iz Jugoslavije pa je samo izgovor za ta podvig. Bržčas ni naključje, da je bil ta načrt vendarle objavljen, saj moramo vedeti, kako bi v svetu reagirali na nekaj takega, zlasti s strani Jugoslavije.

Neka tuja agencija komentira zadnji Pellov govor in pravi, da je videti, da na Zahodu »pripravljajo rešitev, po kateri bi bila Italiji začasno dodeljena cone A vsehvi tudi Trst, zaradi česar bi prišel Rim v enak položaj z Beogradom.« Dejstvo, da ta agencija ni osamljena pri navajanju različnih takih postavk, ki se na koncu združujejo v eno: izročiti Italiji cone A, morda napoveduje možnost, da so Pello obljubili nekako podporo pri uresničitvi takšne pustolovske akcije. Vsi ti momenti dokazujejo, da je predsednik republike imel skotrat prav, ko je pravočasno opozoril, da bi sleherno enostransko italijansko akcijo glede cone A imel za napadnost in ko je jasno rekel nasilitim rimskim imperialistom — roke stran od Trsta in cone A!

V sklopu takšnega načrta rimske vlade imajo posebno vlogo iredentistični elementi v Trstu. Zadnje dni so v njihovi sredi pospešeno zbirali in organizirali tolpe zaslepljenih fašistov, skvadri-

stov in različnih italijanskih »patriotov«, katerim je v danem trenutku namenjena posebna vloga, da v odločilnem hipu notraj zadajo z orožjem udarec tržaškemu prebivalstvu in korakajo po krvavih stopinjah D'Annunzijeve legij podpro uresničitev tega rimskega načrta. Rim je v ta namen — uradno ali neuradno — že pravočasno poslal v Trst neofašistom večje količine raznega orožja, ki v neštetih skladiščih čakajo, da bi ga uporabili proti svobodi tržaškega ljudstva. Lani odkrito skladišče je bilo samo delec v veliki mreži. Zlasti aktivna v pripravljanju in uresničevanju tega mračnega fišističnega početja je zloglasna vohunsko-diverzantska in teroristična organizacija CLN.

Torej zaradi uresničitve tega načrta demonstrirajo italijanski bataljoni na naši meji ter prenašajo Mussolinijevega duha, ki ni nikdar prenehal v vladajočih političnih krogih Rima. Leta jih napaja in navdihuje njihove iredentistične in imperialistične težnje do Jugoslavije in Balkana, v tem sklopu pa tudi to zadnjo akcijo — novo izdajo danuncijade. Toda njihovi računi, ki operirajo s

takšnimi činitelji, ne bodo uresničeni, saj niso niti realni niti ostvarljivi. Čas je že, da v Rimu že spregledajo vsaj nekatere bistvene resnice: da je med septembrom leta 1953 in septembrom leta 1919 (v noči med 11. in 12. septembrom 1919 so vkorakale fašistične italijanske legije pod vodstvom D'Annunzia na Reko velika razlika in da se ta D'Annunzio ne bo več vrnil; da na tej strani Jadrana ni več kot nekdanjslozna Pašičeva SHS, pač pa monolitna socialistična skupnost narodov, ki so svojo svobodno neodvisnost izbojevali in svojo jednako enotnost izkovali v boju proti mnogim in mnogim sovražnikom, med njimi tudi proti rimskim osvajačem.

Spričo hude izkušnje iz preteklosti ne bomo nikomur za nobeno ceno dovolili novih danuncijad in tudi ne, da bi tujec ponovno plenil po naši zemlji ter zasluževal in uničeval naše ljudi.

O. Milčević

Zahodnonemški socialni demokrati bodo morali napraviti temeljito revizijo svoje politične taktike

Bonn, 14. sept. (Tanjug). Predsednik pokrajinske vlade Baden-Württemberg dr. Reinhold Maier je sinoči sporočil, da bo podal ostavko, brž ko se bodo stranke v tej pokrajini sporazumele o sestavi nove vlade. Ta sklep dr. Maierja, ki je znan kot vodja liberalnega krila svobodne demokratske stranke, je posledica političnih odnosov po Adenauerjevih zmagi na volitvah v novi Bundestag. Krščanskodemokratska zveza je na volitvah dobila namreč 52% glasov v tej pokrajini. Doslej jih je imela koalicijska vlada, ki sta jo tvorili svobodna demokratska stranka in socialnodemokratska stranka. V novo koalicio naj bi vstopila tudi krščanskodemokratska zveza. Maier je izjavil, da bi lahko svoj sklep o ostavki izpremenil le, če bi se krščanskodemokratska zveza odpovedala svojim kulturnopolitičnim zahtevam, ki se nanašajo zlasti na uvedbo obveznega verskega pouka v šolah in na obvezno cerkveno poroko.

Podoben položaj je nastal tudi v nekaterih drugih pokrajinah, v katerih je zaradi krepitve moči krščanskodemokratske zveze pričakovati izpremembe v pokrajinskih vladah. To se nanaša tudi na vlado pokrajine Hessen, v kateri so imeli socialni demokrati doslej samostojno vlado brez koalicije in v kateri pričakujejo tudi skorajšnjo ofenzivo krščanskodemokratske zveze, ki naj bi oslabil vpliv socialnih demokratov. V političnih krogih menijo, da bo postala ofenziva Adenauerjevega bloka proti socialnim demokratom sčasoma še močnejša, da bi politični vpliv socialnodemokratske stranke čim bolj

zmanjšala. Rezultat volitev je vzlic milijon glasovom več poraz socialnih demokratov v primeri z Adenauerjem. Tudi zahodnonemške socialne demokrate je spravil v zelo težaven položaj. Po mnenju političnih krogov bo morala socialnodemokratska stranka podrobneje raziskati vzroke svojega poraza, ki ji bo pouk, kakaj naj v bodoče prepreči nadaljnjo slabitev in si ponovno pribori politični vpliv.

V političnih krogih menijo, da so socialni demokrati izgubili bitko na volitvah predvsem zaradi svojega neodločnega in neofenzivnega politično-ideološkega stališča, pa tudi zato, ker so se opirali skoraj le na industrijske delavce in del nameščencev ter ker niso izkoristili dejstva, da je oslabil vpliv inform-birojevcev njihova, ne pa Adenauerjeva zasluga.

Prvi obracun je vodstvo socialnodemokratske stranke storilo, ko je na svojem sestanku minuli teden sklenilo, da prenese težišče svojega političnega

komunizma v Indokini in na Koreji zlasti velik pomen za varnost celotnega pacifiškega območja.

Takšno stališče treh držav vsekakor ne bodo ugodno sprejeli v Aziji, ki z nezaupanjem spremlja poteze ameriške politike na Daljnem vzhodu.

Letošnje zasedanje je vnovič potrdilo čedalje bolj očitno težnjo Avstralije in Nove Zelandije, da bi se iztrgali iz vpliva Velike Britanije in da bi se s svojimi potezami na Pacifiku vse bolj naslonili na ZDA. Trije ministri so izjavili, da za sedaj ni treba pritegniti k paktu drugih držav, saj to ne bi neposredno in gnotno okrepilo obrambe tega področja. To izjavo razlagajo kot odklonilen odgovor na prizadevanje Velike Britanije, da bi se povezala s pacifiškim paktom in da bi na zasedanjih njegovih organov prisostvovala kot opazovalec.

V tem oziru je sestanek nov uspeh ZDA v boju za omejitev vpliva Velike Britanije na Daljnem vzhodu. M. N.

Obsodba lista »Kleine Zeitung«

zaradi izmišljenih podatkov o partizanskem gibanju na Koroškem

Celovec, 14. sept. — Dokazno gradivo in izjave prič na razpravi pred celovskim sodiščem proti listu »Kleine Zeitung« iz Graza so potrdile, da je ta list objavil vrsto falsifikatov in izmišljenih podatkov o partizanskem gibanju na Koroškem. Pod naslovom »Krvava meja Koroške« je list v juliju objavil več člankov, v katerih je žalil partizansko gibanje na Koroškem ter posamezne bivše partizane, med njimi tudi Janca Vuteja. Le-ta je tožil list zaradi razžaljenja časti.

Na temelju sodne obsodbe in dejstev, izpričanih med sodnim postopkom, je morala »Kleine Zeitung« demantirati svoje članke in se javno opravičiti zaradi klevet proti Janezu Vuteju. Po sodnem izreku je moral list objaviti v nemščini in slovenščini izjavo, da »informacije, na podlagi katerih je bila napisana serija člankov, ne ustrezajo dejstvom«. Slovenski prevod te izjave je moralo uredništvo objaviti v »Slo-

venskem vestniku«, glasilo Demokratične fronte koroških Slovencev.

Proti listu »Kleine Zeitung« so izročili zaradi neresničnega pisanja še tri podobne pritožbe, ki zahtevajo sodni postopek proti temu pronacističnemu listu, ki ga podpira škofijski ordinariat v Celovcu in ki je njegov glavni urednik Franc Jenser, eden izmed bivših vodij Göbbelsovega fašističnega propagandnega ministrstva.

Slovensko prebivalstvo na Koroškem ima obsodbo proti redakciji »Kleine Zeitung« ne le kot prvo zadoščenje Vuteju, temveč tudi kot obsodbo šovinistične gonje, ki jo je ta list podpihoval, da bi oviral dobre sosedne odnose med Jugoslavijo in Avstrijo.

Senator Knowland

Pen Nuta, ki je dejal, da se Kambodža ne bo pridružila boju proti Ho Si Minhovim oboroženim silam, razen če ne bodo slednje skušale s silo prevzeti oblast v Kambodži.

Knowland je sklenil obiskati Pnom Penh, ker mu je zunanji minister Kamdož Kmer Sirik Matak poslal poslanico, v kateri mu zagotavlja, da je Kambodža še vedno pripravljena sodelovati v »protikomunistnem« boju na Daljnem vzhodu.

Z VSEH STRANI SVETA

Britanska vlada proučuje kitajske predloge

London, 14. sept. (UP). Tukajšnji politični krogi izražajo bojazn, da bi mogli kitajski protipredlogi za politično konferenco o Koreji povzročiti še večji razdor med ZDA in zahodnimi silami glede sodelovanja Indije na tej konferenci. Uradni predstavnik Foreign Officea ni hotel dati komentarja o kitajskih predlogih in je izjavil, da britanska vlada proučuje kitajski predlog za politično konferenco.

O Ču En Lajevem predlogu

London, 14. sept. (Tanjug). Zastopnik zunanje ministristva je danes izjavil, da britansko zunanje ministristvo pazljivo proučuje predlog Ču En Laja, naj bi se Indija, Pakistan, Indonezija in Burma udeležile bližnje politične konference o Koreji. Pripomnil je, da bo britanska vlada izmenjala mnenja o tem predlogu z drugimi vladami, katerih oborožene sile so se vojskovale na Koreji v sklopu oboroženih enot OZN.

Saint Loraint bo obiskal Indijo

New Delhi, 14. sept. (UP). Poučeni krogi danes poudarjajo, da je predsednik indijske vlade Nehru pozval predsednika kanadske vlade Saint Loraint naj obišče Indijo. Saint Loraint je pred kratkim izjavil, da namerava obiskati jugovzhodno Azijo, Indijo in Pakistan.

Polovica prebivalstva sveta občuti pomanjkanje hrane

Rim, 14. sept. (Reuter). V sporočilu o kmetijstvu in prehrani leta 1953, ki ga je danes objavila organizacija ZN za kmetijstvo in prehrano »FAO«, je poudarjeno, da polovica prebivalstva sveta občuti pomanjkanje hrane. Takšen položaj je nastal, pri čemer je povzročilo, v zvezi temu, da so se proizvodnja živil na svetu letos prvokrat v povojnem času povzela vzporedno s priraskom prebivalstva. Povečanje živilske proizvodnje je deloma posledica dobre šanske žetve. Tudi prihodnja žetev dobro kaže. Glede na povečanje proizvodnje živil prednjači Severna Amerika, medtem ko je položaj v tem oziru najslabši na Daljnem vzhodu. Tako nastaja zdaj Daljni vzhod s skoraj polovico prebivalstva na svetu, povzročena točka svetovnega prehranskega problema — je poudarjeno v poročilu.

FRANCIJA

Odmev na uboj v Tunisu

Pariz, 14. sept. (Tanjug). Sporočilo o uboju uglednega prvaka Neodestura Heda Chakerja so sprejeli v Parizu z velikim razburjenjem. Krogi, ki so blizu vladi, sodijo, da je bil ta uboj izvršen z namenom, da bi pripravili prihod novega francoskega rezidenta na Daljnem vzhodu. Tako nastaja zdaj Daljni vzhod s skoraj polovico prebivalstva na svetu, povzročena točka svetovnega prehranskega problema — je poudarjeno v poročilu.

ZDA

Ameriške izgube na Koreji

Washington, 14. sept. (UP). Obrambno ministristvo ZDA bo po končani izmenjavi ujetnikov na Koreji ukrenilo vse potrebno, da bi zvedelo

za usodo kakih 7000 ameriških vojakov in častnikov, ki so se zmeraj na seznamu »pogrešanih«. Sodijo, da so ti vojsaki in častniki večinoma mrtvi in da številno Američanov padlih v korejski vojni, ne znaša 25.600 pač pa presegajo 30.000. Sodijo pa, da bodo prebivalci nemara še dve leti, da bi izvedeli za usodo vseh pogrešanih pripadnikov ameriških oboroženih sil.

O kitajskih predlogih

New York, 13. sept. (UP). Današnji »Dew York Herald Tribune« komentira kitajski predlog o razširitvi sestava politične konference o Koreji, s čimer izraža mnenje, da Združeni narodi ne bodo privolili, da bi vnovič obravnavali vprašanje, o katerem so že izdali odločitev. Časnik pa ne veruje, da Kitajska ne bo poslala svojih predstavnikov na politično konferenco zato, ker ni bil sprejet njen predlog. »New York Herald Tribune« poudarja, da je sedaj v interesu Kitajske, prav tako pa tudi njena želja, napraviti ugoden vtis v mednarodnem javnem mnenju.

Spričo ostavke ministra za delo

Washington, 14. sept. (AFP). Predsednik ameriške federacije dela George Meany je sinoči izjavil, da je Martin Darkin podal ostavko na položaj ministra za delo, ker je predsednik Eisenhower zavrnil sporazum o spremembah, ki bi jih bilo treba vnesti v Taft-Hartley-ovo delovno zakonodajo. Darkin je ob ostavki izjavil, da je odstopil zato, ker republikanska uprava ne spoštujeva sporazuma o spremembah v Taft-Hartley-jevi delovni zakonodaji. Pri tem ni omenil predsednika Eisenhowerja.

POLJSKA

Sodna obravnava proti duhovnikom

Varšava, 14. sept. Uradna poljska agencija poroča, da se je pred varšavskim vojaškim sodiščem začela obravnava proti skupini poljskih duhovnikov, obtoženih vohunstva in subverzivne dejavnosti proti državi. Obtoženi so škof Kacmarek iz Kleca, duhovnik Danilewicz, kaplan Kacmarek, duhovnik Widlak ter redovnica Nikiewska.

AVSTRIJA

Ugledni socialistični publicisti odpotovali v Jugoslavijo

Dunaj, 14. sept. (Tanjug). Danes je odpotovala v Beograd skupina uglednih avstrijskih socialističnih publicistov, ki se bodo mudili nekaj dni v Jugoslaviji kot gosti Socialistične zveze. V tej skupini so dr. Alfred Misch, član predsedstva Socialistične stranke, dr. Mariana Pollak, glavni urednik Socialističnega ženskega glasila »Die Frau«, dr. Benedikt Kauky publicist in upravnik sindikalne šole v Gradzu, in Johann Hanak, politični urednik »Arbeiter Zeitung«.

JAPONSKA

Azijska mednarodna organizacija dela zaseda

Tokio, 14. sept. (Reuter). Azijska regionalna konferenca mednarodne organizacije dela, ki se je danes začela v Tokiju, bo proučevala japonsko zahtevo, naj bi Kitajsko sprejeli v to organizacijo. Predsednik japonske zveze sindikatov Tataro Fudžita je izjavil, da njegova organizacija želi, da bi bila Kitajska sprejeta, saj bi bilo nesmiselno razpravljati o delovnih vprašanjih v Aziji brez sodelovanja zastopnikov 500 milijonov Kitajcev. Predlog japonske delegacije za sprejem Kitajske v Mednarodno organizacijo dela bodo izročili biroju organizacije in ga bodo, če ga bo slednji sprejel, predložili Generalni skupščini.

VELIKA BRITANIJA

Laburistična stranka bo proučila korejsko vprašanje

London, 14. sept. (AFP). »Daily Express« poroča, da bodo imeli danes prvaki laburistične stranke sestanek, na katerem bodo proučili korejsko vprašanje na temelju nasprotnega predloga glede politične konference o Koreji, ki ga je včeraj stavil Ču En Laj. Časnik pripominja, da bodo na sestanku prav tako proučili možnost, da bi zahtevali, naj se skliče Spodnji dom, ki ima sedaj politično

DANES PO SVETU

Zasedanje ministrov ZDA, Avstralije in Nove Zelandije

Na letošnjem zasedanju Sveta zunanjih ministrov pacifiškega obrambnega pakta (Avstralija, Nova Zelandija in ZDA) v Washingtonu so si ZDA prizadevale zagotoviti sodelovanje Avstralije in Nove Zelandije pri vprašanjih v zvezi s politično konferenco o Koreji, da bi le-ti podprli ameriško politiko na Daljnem vzhodu, zlasti v Indokini, in da bi se uprli sprejetju Kitajske v OZN.

Sporočilo, objavljeno po zasedanju, kaže, da so ZDA v tem doela uspele. Tri države so sklenile upreti se sprejetju Kitajske v OZN v sedanjih okoliščinah. Avstralski minister Casey in novozelandski minister Webb sta prav tako podprla strdno stališče proti Kitajski, izraženo v govoru ameriškega ministra Dullesa na kongresu ameriške lige v Saint Louisu. Po Dullesovem mnenju, ki so ga v Veliki Britaniji gradili, bi sleherno obnavljanje sovražnosti na Koreji razširilo vojne operacije na Kitajskem. Casey in Webb sta prav tako poudarila, da ima uspešna »protutež

komunizma v Indokini in na Koreji zlasti velik pomen za varnost celotnega pacifiškega območja.

Takšno stališče treh držav vsekakor ne bodo ugodno sprejeli v Aziji, ki z nezaupanjem spremlja poteze ameriške politike na Daljnem vzhodu.

Letošnje zasedanje je vnovič potrdilo čedalje bolj očitno težnjo Avstralije in Nove Zelandije, da bi se iztrgali iz vpliva Velike Britanije in da bi se s svojimi potezami na Pacifiku vse bolj naslonili na ZDA. Trije ministri so izjavili, da za sedaj ni treba pritegniti k paktu drugih držav, saj to ne bi neposredno in gnotno okrepilo obrambe tega področja. To izjavo razlagajo kot odklonilen odgovor na prizadevanje Velike Britanije, da bi se povezala s pacifiškim paktom in da bi na zasedanjih njegovih organov prisostvovala kot opazovalec.

V tem oziru je sestanek nov uspeh ZDA v boju za omejitev vpliva Velike Britanije na Daljnem vzhodu. M. N.

Novi Bundestag sklican za 6. oktober

Več kot 120 poslancev krščanskodemokratske zveze izhaja iz vrst industrijcev, bankirjev in posestnikov

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Bonn, 14. sept. Novoizvoljeni nemški Bundestag se bo sešel 6. oktobra. Sejo bo začel kancler Adenauer kot po letih najstarejši poslanec. Zvedelo se je, da bodo poslanci krščanskodemokratske zveze predlagali za predsednika Bundestaga dr. Hermana Elerfa, ki je že poprej opravljal to dolžnost.

V novem Bundestagu so nemški industrijci, trgovci, velepos

estniki in bankirji zastopani s 124 poslanci. Med njimi je 42 lastnikov tovarn oziroma delničarjev industrijskih velepodjetij, 39 veletrgovcev oziroma lastnikov obrtniških podjetij, 40 veleposestnikov, 3 med njimi pa so znani nemški bankirji. Domala vsi ti poslanci so izvoljeni na listi krščanskodemokratske zveze, razen treh trgovcev in sedmih tovarnarjev, ki pripadajo liberalni stranki (SDP) in enega bančnika, ki pripada nemški stranki (DP).

Glasilo nemških industrijcev »Industrie Kurier« objavlja imena teh poslancev, poudarjajoč veliko udeležbo »predstavnikov nemškega gospodarstva v novem Bundestagu«. Ker ima krščanskodemokratska zveza skupno 244 poslancev, pomeni, da jih je polovica iz vrst veleindustrijcev, bančnikov, trgovcev in posestnikov. R. F.

SIRIJA

Vnovič dovoljeno ustanavljanje političnih strank

Damask, 14. sept. (Reuter). V Siriji je ponovno dovoljeno ustanavljanje političnih strank, »če se le-te ne bore proti neodvisnosti in enotnosti države«. Znano je, da so hile v Siriji leta 1951 prepovedane politične stranke. Pričakujejo, da bodo posamezni politiki v kratkem predložili zahteve za ustanavljanje strank.

TURCIJA

Ob Lanielovem obisku

Carigrad, 14. sept. (Tanjug). V ankarški politični krogih pripisujejo velik pomen oktobrnemu obisku predsednika francoske vlade Laniela in zunanega ministra Bidaulta v Turčiji ter obisku britanskega vojnega ministra Anthonyja Heada. Poudarjajo, da je britanski minister obiskal Turčijo ravno v razdobju nadvse koedljivih anglo-egipčevskih pogajanj, kar zanima svedca tudi Turčijo. Kar se tiče obiska francoskih državnikov, sodijo, da bodo med tem obiskom izmenjali mnenja o obrambi Srednjega vzhoda in o suneškem vprašanju. Menijo, da bodo turški in francoski državniki nadaljevali razgovore, ki so se začeli med obiskom predsednika Menderesa in ministra Koprulija v Parizu.

INDIJA

»Indian Express« komentira VIII. zasedanje Generalne skupščine

New Delhi, 14. sept. (IIS). Današnji »Indian Express« komentira VIII. zasedanje Generalne skupščine, ki se prične jutri, in sodi, da bo le-to kritično za Združene narode in za stvar mira na svetu. List meni, da je VII. zasedanje Generalne skupščine napravilo že dovolj škode s tem, da je skrbilo sestav politične konference o Koreji na države, ki so sodelovale v korejski vojni. Če se ZDA vzlic temu strinjajo s takšno razrušitvijo Koreje, bi to pomenilo razširitev Sing Man Rijevega režima tudi na Severno Korejo.

Agreement za novega jugoslovanskega veleposlanika v Rangunu

Beograd, 14. sept. (Tanjug). Burmanska vlada je dala agreement za novega jugoslovanskega veleposlanika v Rangunu Krsta Bulajića. Dosedanji veleposlanik v Rangunu Dobrovice Vidić je bil imenovan za veleposlanika FLRJ v Sovjetski zvezi.

Novi jugoslovanski veleposlanik v Burmi Krsto Bulajić je bil doslej načelnik oddelka v Državnem sekretariatu za zunanje zadeve.

Pred imenovanjem jugoslovanskih poslanikov v Budimpešti in Sofiji

Beograd, 14. sept. Iz poučenih virov se je zvedelo, da bodo te dni prosili za imenovanje jugoslovanskega poslanika v Budimpešti in jugoslovanskega veleposlanika v Sofiji. Kot smo že poročali, sta madžarska in bolgarska vlada že privolili v imenovanje šefov svojih diplomatskih misij v Beogradu.

ZADNJA POROČILA

ODMEVI IZ PARIZA

Jugoslavija zvesta svojim obveznostim

(Od stalnega dopisnika Borbe)

Pariz, 14. sept. Ves pariški tisk objavlja obširne odlomke iz govora maršala Tita v Splitu, poudarjajoč, da je govor maršala Tita poslušalo več kot 200.000 ljudi, zbranih na proslavi obletnice ustanovitve osmega dolmatinskega korpusa.

Večerni »Monde« prinaša Maršalov govor v več kot enem stolpcu. Pariški tisk posveča posebno pozornost Maršalovim besedam, da bo »Jugoslavija smatrala vstop Italije v cono A kot napadalno dejanje, večina pariških časopisov pa je postavila te besede v naslove svojih poročil s proslave v Splitu.

Tisk prav tako objavlja odlomke iz Maršalovega govora, ki ocenjuje italijansko rožljanje z orožjem na jugoslovanskih mejah ter ravnanje zahodnih velesil v zvezi z objavo tristranske deklaracije in dovoljenjem, da Italijani sodelujejo v upravi cone A.

Tisk dalje poudarja Maršalove besede o jugoslovanskem stališču do italijanskih spletk in dozdevnem približevanju Jugoslavije k vzhodnemu bloku, o italijanskih izzivanjih, naperjenih proti balkanskemu paktu, in na koncu o volji Jugoslavije, da sodeluje z vsemi miroljubnimi državami, ter o njeni pripravljenosti, rešiti vsa sporna vprašanja na miroljubnem načinu.

Večerni »France Soir« med drugim piše: »Maršal Tito je

Ernest Davies pride v Jugoslavijo

Konec septembra bo prišel na zaseben obisk v Jugoslavijo gospod Ernest Davies, britanski narodni poslanec in bivši podtajnik v zunanjem ministertvu v zadnji laboristični vladi.

Gospod Davies si bo med svojim osem dni trajajočim obiskom ogledal zagrebški velesejem in se bo zanimal za trgovinsko izmenjavo med Veliko Britanijo in Jugoslavijo. (Jugopress)

TURŠKI IN GRŠKI TISK

Jugoslavija je socialistična dežela

ki svoje besede nikdar ne prelomi

Ismir, 14. sept. Ves turški tisk od Ankare do Istambula in Ismira posveča govoru predsednika Tita v Splitu največjo pozornost. Tako »Vatan« kakor »Dunja«, »Jeni Istambul« in vladni »Zafer« ter opozicijski »Ulus« objavljajo poročila o njem z naslovi tudi čez cele strani in se ustavljajo v svojih izveščilih zlasti pri maršalovih izjavah o balkanskem sporazumu. »Zafer« in »Dunja« še posebej ugotavljata Titovo izjavo, da hoče Italija z gonjo proti Jugoslaviji razbiti Balkanski pakt. Ismirski »Sabah« pa beleži v naslovu, kako se Italija pripravlja na napad.

Značilno je, da v nasprotju s tem turški tisk le malo poroča o Pellovem govoru. Vsi listi ugotavljajo, da želi imeti Jugoslavija dobre odnose s Italijanskim narodom, ki so mu na žalost na čelu ljudje z imperialističnimi težnjami. Pri tem poudarjajo Titove besede, da je Italija v zadnji vojni izgubila svoje kolonije, pa še vedno misli, da se bo prebila na Vzhod. Z zadovoljstvom beležijo nazadnje še izjavo, da je Jugoslavija socialistična dežela, ki svoje besede nikdar ne prelomi. Skratka, govor predsednika Tita je na letel na najširši odmev, kakršnega ni izževal v turškem tisku še noben tuj govor.

Z. Pečar

Kuomintangške čete v Burmi

New Delhi, 14. sept. (Tanjug). Iz Ranguna poročajo, da bo burmanska vlada zahtevala od OZN, naj razglasi kuomintangsko (Kitajsko za napadalca in uporabi proti njej ustrezne ukrepe, če se predanji razgovori o premiku kuomintangskih čet iz Burme ne bodo uspešno končali. Odboru štiri narodov, ki že štiri mesece proučujejo to vprašanje, doslej ni uspelo zanjati niti delnega umika kuomintangskih enot iz Burme. Medtem so kuomintangške enote v Burmi začele z novimi operacijami in ropi. Pretekli teden so poročali o ubojih v severni Burmi.

vnovič izrazil svoj namen, da ne bo osredotočil četa na italijanski meji ter s tem umiril nekatere zahodne države ter potrdil, da vztraja Jugoslavija zvesta svojim obveznostim in sporazumu z zahodnimi državami in da določena normalizacija odnosov z vzhodnimi državami še ni noben preobrat v jugoslovanski politiki. Sicer pa je ton, ki ga je uporabil maršal Tito, ko je govoril o svoji iskreni in lojalni privrženosti balkanskemu sporazumu, ki ga veže z Grčijo in Turčijo, že sam po sebi v tem oziru nadvse pomemben.

PELLA UTEGNE IZGUBITI KONTROLO NAD DOGODKI

Edini pariški časnik, ki daje določeno oceno večeršnjega Pellovega govora, je večerni »Monde«, in sicer po komentarju svojega londonskega dopisnika. V celoti vzeto je ta ocena Pellovega govora negativna, četudi je dokaj oprežno formulirana.

Dopisnik »Monde« komentira odmev Pellovega govora v Londonu, pri čemer piše, da so Pellove izjave povečale zaskrbljenost v Londonu, poudarjajoč, da je »Maršal Tito obsodil načrt o plebiscitu, še preden je Pella razkril svoje namene.«

»Monde« dalje piše, da so »še bolj vznemirljive dvomnosti in grožnje, ki jih je kar mrgolelo v Pellovem govoru« in navaja Pellove aluzije na »sklepe, ki bi sledili, če bi Jugoslavija zavrnila plebiscit, in tudi to, da bo italijanska vlada že kako izrazila voljo naroda.«

Dopisnik »Monde« postavlja vprašanje, ali naj to pomeni, da je treba resno vzeti na znanje te več ali manj poudarjene aluzije, po katerih namerava rimska vlada zapustiti atlantski pakt, če ne bi dobila zadoščenja. V vsakem primeru Britanci doslej niso mislili, da gre tu za nekaj drugega ko edino le za pritisk.

Dopisnik »Monde« na koncu piše, da v Londonu ne gledajo

Pariško časopisje je danes objavilo v odlomkih tudi govor predsednika italijanske vlade Pella, predvsem pa njegov predlog o plebiscitu. Značilno je, da v nobenem pariškem listu, ne glede na politično usmeritev, ni izraženo mnenje, ki bi odobravalo Pellov predlog o plebiscitu. Francoški tisk, ki noče v celoti odkriti izraziti svojega stališča do tržaškega spora, se je omejil zgolj na registriranje Pellovega predloga, pri čemer je pripomnil, da je za Jugoslavijo po mnenju beograjskih političnih krogov ta italijanski predlog nesprejemljiv.

resno na italijanske premike četa na tržaških mejah, na drugi strani pa v Londonu trdijo, da Pella tvega s tem, da bo izgubil nadzorstvo nad dogodki.

Kar zadeva Quai d'Orsay, doslej še ni znano njegovo reagiranje na govor predsednika Tita pa tudi ne na predlog Pella o plebiscitu.

M. Vitorović

Turška vojaška delegacija v Beogradu

Beograd, 14. sept. (Tanjug). Noč je prispela v Beograd turška vojaška delegacija, ki bo na vabilo generalnega štaba JLA prisostvovala velikim manevrom naših oboroženih sil. Turško delegacijo vodi šef operativnega oddelka turškega generalnega štaba brigadni general Selim Sun. Na beograjski železniški postaji so delegacijo sprejeli generalmajor Zarko Zgonjanin, polkovnik Alojz Grčar in poročnik Boro Cerović.

Na železniški postaji je bila razvrščena četa beograjske garnizije z vojaško godbo. Pri sprejemu sta turško veleposlanstvo zastopala svetnik Miroglu in vojaški ataše podpolkovnik Oguz Kemal.

Veleposlanik Vidić odpotoval v Moskvo

Beograd, 14. sept. (Tanjug). Novi izredni in pooblaščen veleposlanik FLRJ v Moskvi Dobrivoje Vidić je noč odpotoval iz Beograda v Moskvo. Na železniški postaji sta ga pozdravila načelnik oddelka za protokol v državnem tajništvu za zunanje zadeve in pooblaščen minister dr. Sloven Smolakra ter načelnik I. oddelka državnega tajništva Arsa Milatović. Na postaji je bil tudi sovjetski veleposlanik v Beogradu Valjokov.

SODBA ANGLEŠKEGA LISTA

Pellova dvomnost zelo nevarna

»Če je v njegovem govoru grožnja glede nasilne rešitve tržaškega vprašanja, tedaj to ni državniška poteza«

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

London, 14. septembra.

Predstavnik Foreign Officea je prebral danes na tiskovni konferenci sporočilo, da se bo britanska vlada posvetovala z ostalimi zainteresiranimi vladami in obravnavala položaj, ki je nastal po govorih predsednika Tita in Pella. Predvsem se to nanaša, kot je to sporočeno v sporočilu, na vprašanje, ali lahko konferenca prispeva k temu, da bi našli rešitev tržaškega vprašanja.

Predstavnik Foreign Officea je k sporočilu pripomnil, da konferenca, ki je omenjena v sporočilu njegove ustanove, ni istovetna s konferenco, ki je bila omenjena v Pellovem govoru, do katere britanska vlada še ni določila svojega stališča. Obravnavali bodo — je poudaril — vse predloge in nasvete, ki so bili izrečeni bodisi v govoru predsednika Tita, bodisi v Pellovem govoru.

Kar zadeva britansko stališče glede tržaškega vprašanja, je predstavnik Foreign Officea ugotovil, da je le-to ostalo nespremenjeno, kot je bilo tudi pred desetimi dnevi.

Londonski tisk, zlasti vodilni politični dnevnik »Times«, »Man-

chester Guardian« in »Daily Telegraph« so objavili v obširnih izveščilih vsebino govora predsednika Tita, niso ga pa komentirali, če ne upoštevamo ugotovitve, da je predsednik Tito napravil Pellov predlog o plebiscitu brezpomen, še preden ga je le-ta izrekel. Prav tako so objavili brez komentarja tudi Pellov govor.

Konzervativni »Daily Telegraph«, ki čisto izraža uradno mnenje, se trudi, da ne bi izrekel določne sodbe, vendar je očitna njegova ugotovitev, da je težavno določiti kakršnokoli stališče in dati prednost enemu ali drugemu gledišču.

Laburistični »Daily Herald« je objavil v nekaj stavkih vsebino obeh govorov, iz česar je težavno razbrati, kaj sta predsednik Tito in Pella pravzaprav povedala.

»Times« je poleg obširnega poročila o govoru predsednika Tita objavil tudi komentar svojega diplomatskega sodelavca. Njegova osnovna ugotovitev je, da sta obe stranki bolj kot kdajkoli poprej oddaljeni od sporazuma.

Res je, pravi »Timesov« diplomatski sodelavec, da sta se predsednik Tito in signor Pella opredelila v korist konference, vendar sta obadva navedla takšne predloge, ki so nesprejemljivi. Britanska vlada stoji na stališču, da bi morali Jugoslavija in Italija skupno odpraviti nesporazum. To pa se je vsaj za enkrat izkazalo za neizvedljivo. V zadnjem tednu je — kaže — bilo britansko gledišče v tem, da bi bil kakršenkoli ukrep neizvedljiv, dokler sedanje medsebojne obtožbe ne bodo pozabljene.

»Manchester Guardian« ugotavlja v svojem komentarju, da Pellov predlog o plebiscitu ni nov in da so ga Jugoslavlani že odklonili. Časnik opozarja, da je v Pellovem govoru zelo nevarna dvomnost, in navaja Pellovo grožnjo, da bosta italijanski parlament in vlada znala tolmačiti koristi in voljo naroda, če 47 milijonov Italijanov ne bo dobilo zagotovitev svojih pravic. »Ni razvidno, s čem gospod Pella grozi, jasno pa je, kako si bo že sicer razburjeno javno mnenje njegove besede razlagalo. Če je v

Stalno tajništvo Balkanskega pakta

bo kmalu ustanovljeno

Beograd, 14. sept. (Tanjug). Na osnovi sklepov atenske konferenice zunanjih ministrov Jugoslavije, Grčije in Turčije se bo v kratkem ustanovilo stalno tajništvo Balkanskega sporazuma. Kakor je znano, je bil v Beogradu pripravljen načrt o njegovi ustanovitvi in poslovanju ter je bil načrt tudi dostavljen grški in turški vladi v proučitev.

Po vesteh iz Aten in Ankare sta obe vladi v glavnem sprejeli jugoslovanski predlog in v državnem sekretariatu za zunanje zadeve pričakujejo njihove pismene pripombe na jugoslovanski načrt. Grška vlada je državni sekretariat že obvestila, da ima glede načrta svoje pripombe, in je napovedala, da jih bo pismeno formulirala. Ko bosta grška in turška vlada — kakor kaže, v najkrajšem času — poslali svoje pismene pripombe, je računati s tem, da bo kmalu dosežen tudi formalni sporazum in bo nato takoj ustanovljeno stalno tajništvo Balkanskega sporazuma.

Prvotno je bilo zamišljeno, da bo stalno tajništvo pristojno za vprašanja političnega in kulturnega sodelovanja vseh treh držav. Zdaj je na tem, da se razširi tudi še na druga področja, posebej na

vojaško. V vseh treh državah je bila prav ta dopolnitev sprejeta še posebno ugodno.

Grški zunanji minister Stefanopoulos je prav te dni izrazil zadovoljstvo grške vlade, da bo novi stalni organ Balkanskega sporazuma pristojen tudi za vojaško sodelovanje. To bo v vsakem primeru mnogo prispevalo k razširjenju in uravnoteženju sodelovanja vseh treh držav v smislu Balkanskega sporazuma na vseh področjih.

Načrt tehnične pomoči

ki naj bi jo nam dala OZN prihodnje leto

Beograd, 14. sept. (Jugopress). Jugoslovanska vlada se je obrnila do OZN z zahtevo, da tudi prihodnje leto s posredovanjem svoje tehnične pomoči pomaga jugoslovanskemu gospodarstvu. Zahtevi je priložila tudi načrt, po katerem naj bi OZN poslala na večmesečno delo v raznih jugoslovanskih industrijskih podjetjih 48 svojih strokovnjakov. Posebno je bila naglašena potreba po visoko kakovostnih strokovnjakih za energetiko, črno in obarvano metalurgijo, za elektroindustrijo, za kovinarsko, strojno in kemijsko industrijo. Jugoslavija želi, da bi mimo programa, ki se že izvaja, OZN pomagala tudi pri graditvi štirih velikih hidrocentral, ki bi jih bilo treba šteti, kakor da spadajo v regionalni program OZN, ker bo njih tok v prvi vrsti namenjen za izvoz v dežele, ki jim električne energije primanjkuje: v Avstrijo, Nemčijo in Italijo.

AMERIŠKA POMOČ PAKISTANU

Washington, 14. sept. (UP). Pakistanski finančni minister Mohamed Ali, ki se mudi v Washingtonu, je imel razgovore z državnim podtajnikom v zunanjem ministertvu Walterjem Bedellom Smithom, ki so se nanašali na razširjenje ameriške tehnične pomoči Pakistanu. Po sestanku je Mohamed Ali izjavil, da so ZDA že mnogo pripomogle k gospodarskemu napredku njegove dežele in da ameriški strokovnjaki sedaj pripravljajo načrte za velike hidroelektrarne, ki se bodo gradile v njegovi deželi.

Vprašanje korejske konference

bo povzročilo OZN še mnogo skrbi

New York, 14. sept. (Tanjug). Jutri se prične VIII. zasedanje Generalne skupščine OZN. Glavna kandidatka za predsednika zasedanja Lakšmi Pandit, ki je že prispela v New York je izjavila, da bo očitno korejsko vprašanje Generalni skupščini OZN povzročalo še mnogo skrbi.

Krogov OZN odgovor kitajske vlade na zadnjo resolucijo generalne skupščine, v katerem Cu En Laj konferenco načelno ne odklanja, a postavlja zanjo pogoje, izmed katerih je Generalna skupščina dva že zavrnila, ni iznenadila. Tudi Velika Britanija se je splošno izrazila za konferenco ob spočetju mizi in proti političnemu Pan Mun Jomu, toda generalna skupščina je o tem že sprejela svoje definitivne sklepe. In Velika Britanija ter ZDA sta se še naknadno prav te dni sporazumeli, da se bosta skupno uprli sleherni razpravi o sprejemu Kitajske v OZN vse do konca tega leta. Na VIII. zasedanju Generalne skupščine bodo še razpravljali o sestavi korejske konference, že spri-

čo zadnjih Murphyjevih izjav pa je jasno, da bodo ZDA znova zastavile vse sile, da bi vsaj v glavnem obveljali prvotni sklepi.

Vsekakor se bo morala korejska politična konferenca v smislu sporazuma o premirju sestati najkasneje 28. oktobra. Bitka zanjo bo lahko trajala do srede oktobra in dotlej se bo moral najti kompromis. Odgovoditev konference bi namreč pomenila prekršitev sporazuma o premirju in bi utegnila privedi do novih sovražnosti v Koreji. Spritno groženj, ki jih je Sing Man Ri prav te dni ponovil, ko je svojo vojsko pozval, naj bo pripravljena za pohod proti severu, čim poteče 90 dni po sporazumu o premirju, če se stvari ne bodo drugače zasukale, so si v krogih OZN povsem na jasnem, da niti ne more prevzeti odgovornosti za nadaljnje odlašanje.

V nekaterih krogih napovedujejo s tem v zvezi, da se bo verjetno septembra Indija oglasila s kakšnim kompromisnim predlogom. Po drugi strani pa beležijo, da so vendarle tudi ZDA postale elastičnejše in da ne odklanjajo sleherne diskusije. Vsekakor so v Washingtonu pokazali prav malo zanimanja za izjavo južnokorejskega veleposlanika, ki je Cu En Lajev protipredlog proglasil za dokaz, da hoče Kitajska vojno v Koreji nadaljevati.

New York, 14. sept. (AFP). Danes se je izvedelo, da bo francoska delegacija v Generalni skupščini OZN postavila kandidaturu slamskega delegata Vajtha Jakona za predsednika zasedanja.

GROENLANDIJA SESTAVNI DEL DANSKE

Kodanj, 14. sept. (R). Danska vlada je danes službeno obvestila OZN naj Groenlandijo ne smatrajo več za dansko kolonijo, nego za sestavni del danske države. V kratkem bodo izvršene ustrezne spremembe v danski ustavi in v danskem parlamentu bo imela Groenlandija, ki šteje zelo malo prebivalstva, v bodoče po dva svoja poslanca.

Kongres gibanja za nacionalno osvoboditev

Kairo, 14. sept. (AFP). V Kairu se jutri začne kongres gibanja nacionalne osvoboditve, ki se ga bodo udeležili delegati vseh sekcijskih gibanj. Na kongresu so govorili predsedniki republike general Mohamed Nagib, generalni tajnik gibanja in podpredsednik vlade, podpolkovnik Gamal Abdel Aser, minister za narodno usmeritev Salah Salem in številne druge osebnosti.

Vojaški revolucionarni svet je imel večer šest ur trajajoči sešatek, da bi pripravil vrsto skle-

pov, ki bodo jutri sporočeni. V krogih, ki so blizu vladi, pravijo, da bodo ti sklepi »odločilna stopnja«, ki bo oznanila začetek novega obdobja revolucije.

Menijo, da bo general Nagib zapustil položaj predsednika vlade in da bo prevzel njegovo mesto podpolkovnik Naser, tako da bo general Nagib obdržal samo položaj državnega voditelja. Za sedaj pa še ni nobenih natančnejših vesti, ki bi potrdile te domneve.

Gligorić v prvi polovici kandidatov

Curih, 14. sept. V Curihu so danes objavili prekrajane partije iz VIII. in IX. kola turnirja kandidatov za šahovsko svetovno prvenstvo. Rezultati so bili: Gligorić : Staiberg 1:0, Boleslavski : Gligorić 0,5:0,5, Staiberg : Tajmanov 0:1, Kotov in Bronstein pa bosta svojo partijo zaključila, ko bo prihodnji prosti dan.

Takoj spočetka so bili gledalci iznenadeni. Staiberg se je neprimerno vdal v obeh nedoligranih partijah Gligoriću in Tajmanovu. Prav bi bilo, ko bi se bil vdal že ob prekinitvi, ker je bil v obeh partijah v izgubljenem položaju, kaže pa, da gre na račun njegove posebne taktike, da se ne vda pred nadaljevanjem. Tako sta morala njegova nasprotnika samo zaradi tega danes ob določenem času priti v turnirsko dvorano.

Tudi Boleslavski in Gligorić nista nadaljevala svoje partije. Gligorić se je prepričal, da ne more računati z zmago in je takoj sprejel miroljubno ponudbo Boleslavskega na pol in pol. Boleslavski je kuvertiral 42. potezo.

O Reshewskem je znano, da utegne izgubiti še skoraj dobljeno partijo samo zaradi tega, ker rad zamula roke za poteze. Pred petimi leti je na turnirju za svetovno prvenstvo prav zaradi tega izgubil nekaj partij.

kraljevo indijsko obrambo. Z neko svojo potezo je iznenadil Reshevskga, tako, da je ta izgubil mnogo časa za razmišljanje še v prvi fazi partije. Za 25. potezo mu je nazadnje ostalo le še 25 minut. Predmet pa mu je le še uspelo, da si je zgradil trdno, zmago obetajočo pozicijo in spetoma je nasprotniku še ugrabil dva kmeta.

Tedaj je Kotov zalgal na karto, ki mu je edina le še preostala, na nasprotnikovo časovno stisko. Trudil se je, da bi ustvaril čim več zapletljivosti. Tako je ponudil damo za žrtvo, pri čemer pa bi Reshevskga matiral. Spritno tega pa je sam enako zašel v stisko za čas. Gledalci so bili tedaj priča nevsakdanjega dogodka. Figure so kar letele po deski in nasprotnika sta mitralirala šahovsko uro, tako da so imeli ljudje vtis, kakor da so res na pravem bojišču.

Ko je kazalo, da sta oba nasprotnika napravila po 40 potez in da je obema za preostalih 12 ostala le še ena minuta, je sodnik glasno vprašal svojega pomočnika, ali sta napravila potrebno število potez. In tedaj je nastal incident.

Kotov je vznemirljivo skočil s stola in glasno ugovarjal sodniku. Ušlo mu je nekaj ostrih besed. Ko ni dobil zadovoljivega odgovora, je v znamenje protesta s precejšnjim ropotom zapustil dvorano.

Reshewsky je mirno obsedel, kakor da se ni nič zgodilo, in kuvertiral svojo 41. potezo. Tako sta se oba rešila zagate.

In kaj je bilo po sredi? Reshewsky je v kritičnem trenutku vprašal sodnika, koliko potez je napravil. V istem hipu je glavni sodnik Nagler zastavil svojemu pomočniku enako vprašanje. Dejanost sta bila oba igralca že izven časovne stiske. Toda Kotov, ki je spoznal, da ima izgubljeno pozicijo, ker je imel na deski dve figuri manj od nasprotnika, je izkoristil to okolnost za incident. Morda je ruski veleposlanec storil v prevelikem vznemirjenju, ker je sodnik res pogrešil, ko je preko šahovske deske, na kateri je potekala igra, dal svoj odgovor Reshevskemu. Toda v vsakem primeru Kotov ni bil na potezi in sodnikov odgovor, da je bilo izpolnjeno potrebno število potez, je vsekakor moral. Partija se je prekinila v poziciji, ki pomeni zmago za Reshevskga.

Sedaj je stanje naslednje: Smislov 6 (*), Reshewsky 5,5 (*), Euwe 5,5, Keres 5, Boleslavski, Gligorić in Najdorf po 4,5 (*), Bronstein 4 (*), Tajmanov 4 (*), Averbah in Petrosjan 3,5 (*), Szabo 3,5, Geller 3 (*), Staiberg 2,5, Kotov 1,5 (2 *) točke.

Dj. Ludačić

V ŠOŠTANJSKEM »GRADISU« ne gospodarijo dovolj varčno

Nekatera dela po nepotrebnem opravljajo dvakrat. — Ali so upravičene
govorice, da so si nekateri uslužbenci zgradili hiše na račun podjetja?

Dne 10. t. m. je »Ljudska pravica - Borba« pisala, da si je kolektiv Gradisa v Šoštanju zgradil razkošno kegljišče, ki je stalo kakih 16 milijonov dinarjev, medtem ko za potrebnejše gradnje, kakor so, recimo, stanovanja, šole, bolnišnice, ni dovolj sredstev. Naš dopisnik je na kraju samem ugotovil, da je večina Gradisovcev v Šoštanju in tamkajšnje prebivalstvo to kritiko pozdravilo. Le posamezni vodilni Gradisovi uslužbenci sodijo drugače. Sekretar podjetja n. pr. opravičuje razkošno gradnjo s tem, češ da so denar porabili za kegljišče, ker bi sicer ta sredstva šla iz Šoštanja drugam ter da si mariborski »Konstruktor« gradi celo razkošnejše in dražje kegljišče, kakor ga ima Gradisovci v Šoštanju.

Nekateri ljudje v šoštanskem »Gradisu«, ki smatrajo kegljišče za potrat, pa pripominjajo, da podjetje tudi sicer ne gospodari dovolj varčno. Elektromonter Anton Dimec, zaposlen v Gradisu - Šoštanj, je o razmerah v podjetju izjavil našemu dopisniku naslednje:

»Pri nas so primeri, ko se ne preišči lotimo kakšnega dela, potem pa popravljamo ali celo podramo. Šrambo za stroje smo dvakrat skoraj že dokončno zgradili, potem pa podrli in začeli postavljati drugje. Podobno je bilo z opornim zidom pri termoelektarni, kjer je šlo v nič kakih sto ur dela in material. Pri urejanju transportnega traku je bil delovodja Viktor Dimec opozorjen na napako, vendar nasveta ni upošteval; delo je bilo treba opraviti znova, po nepotrebnem smo porabili material in opravili blizu dve sto delovnih ur. Delovodja Dimec sem kot strokovnjak delavec hotel svetovati pri ravnanju z elektromotorjem, vendar me je zavrnil, češ, kaj boš ti, ko se ne razumeš!; že čez tri ure se je motor prežgal ter je podjetje utrpelo pri tem 13.000 din škoda. Pri urejanju zunanje razsvetljave za športni teden konec

prejšnjega meseca sem moral instalacijo na zahtevo tega delovodje podreti in na novo urediti. Vse takšne stvari bi se dale preprečiti, če bi odgovorni ljudje temeljito premislili vsako delo, preden se ga lotimo. Ko pa se je gradilo kegljišče, smo delavci slišali, da bo stalo 6 milijonov, vendar so stroški prerazkošne gradnje narasli na kakih 16 milijonov dinarjev.

Delavci vemo, da primanjkuje cementa, za to se mnogi sprašujejo, čemu je podjetje prodajalo cement zasebnikom? Da se je cement prodajal, sklepamo po tem, ker so delavci cement nakladali na vozove kmetov. Prav tako delavci vemo, da si nekaj vodilnejših ljudi v podjetju zida oziroma si je že sezidalo hiše; gradbeni material jim je deloma dobavljalo podjetje, nihče pa delavcem ni pojasnil, če je podjetje ta material tudi pravilno zaračunalo. Le takšna pojasnila bi napravila konec govoricam o osebnem izkoriščanju, ki se sedaj širijo v podjetju. Smatram za nepravilno tudi ravnanje delovodje Viktorja Dimeca, ki sam prevzema razna gradbena dela v Šoštanju in jih opravlja s skupino svojih delavcev, saj se na ta način pospešuje

šušmarstvo. Zoper nepravilen nastop tega delovodje sem se pritožil na delavski svet, vendar nisem našel zadoščenja; delovodja pa me je nameraval celo podkupiti, da bi me odvrnil od pritožbe.

Smatram, da bi moral delavski svet in upravni odbor podjetja ostreje reagirati na takšne pojave, v svojem delu in ukrepih pa bolj upoštevati glas celotnega kolektiva, ne pa le mnenja nekaterih vodilnejših uslužbencev. Ker pa vodstvo podjetja ne ukrepa odločno proti pojavom razpisništva, mnogi ljudje pikro pripominjajo, da ta stvar podjetja za to ne skrbi, ker gre vse tako in tako na račun investitorjev. Toda na koncu koncev plačuje škodo, ki s tem nastane, vsak naš delovni človek.

Izjava električarja Antona Dimca kaže, da v šoštanskem »Gradisu« niso razpisali sredstev samo pri gradnji kegljišča, temveč nevarno gospodarijo tudi pri drugih delih. Upravičena je torej zahteva, da se delavski svet, upravni odbor, komunisti, sindikalna podružnica in celoten kolektiv šoštanskega »Gradisa« temeljito porazgovorijo o teh stvareh in primerno ukrepajo. To je upravičen zahtevati vsak naš delovni človek, saj vsa skupnost ustvarja in zbira sredstva za razne gradnje, zato se tudi vsakdo zanima, kako se ta sredstva uporabljajo.

Miro Zakrašek

Gradbišče velike hidrocentrale »Nikola Tesla« - Vinodol

Uloga samostojne zadružne hranilnice v zadružništvu

Pred vojno je bilo v nekaterih delih države kreditno zadružništvo močno razvito, tako je bilo na primer leta 1939 v teh kreditnih organizacijah v Sloveniji zbranih 1.300.000 din prostih denarnih sredstev kmečkega in obrtniškega prebivalstva. Takoj po vojni se je poskušalo kreditno zadružništvo zopet poživeti, vendar to ni bilo več mogoče zaradi premajhnih gotovinskih sredstev, zaradi nezaupanja kmečkega prebivalstva v stare kreditne zadruge, še bolj pa zato, ker so v kreditnih združenjih takrat še vedno prevladovali ljudje, ki se niso mogli ali hoteli sprijazniti z našo socialistično stvarnostjo. Leta 1947 so vse kreditne zadruge prešle v likvidacijo in od tedaj v našem kreditnem sistemu nismo imeli več samostojnih zadružnih kreditnih organizacij.

Kreditno zadružništvo je, kot vidimo, pred vojno znalo maksimalno izkoristiti možnosti in zati, čim večji denarni promet kmečkega prebivalstva, obrtnišva itd., medtem ko danes Narodna banka ne more uspešno v tem smislu delovati in zajema le minimalne možnosti prostih denarnih sredstev kmečkega prebivalstva.

Ce hočemo ugotoviti višino denarnega obtoka kmečkega prebivalstva, kakšen je denarni promet, ki se danes opravlja izven družbene kontrole, zbrati vsa ta neizkoriščena sredstva in jih porabiti v družbeno koristne namene, je nujno, da ponovno na logično damo takšni kreditni organizaciji, ki se bo prvenstveno pe-

čala s temi posli. V sedanjem kreditnem sistemu so hranilnice vlog zbirali hranilni kreditni odseki, ki pa zaradi zelo omejenih vlog niso dosegli pričakovanih uspehov. Nova uredba sicer predvideva ustanovitev zadružnih hranilnic, vendar tudi v zelo omejeni obliki, iz česar sledi, da ne bodo dosegle tistega cilja, ki ga pričakuje naše zadružništvo in kmetijstvo. V zvezi s posli, ki naj bi jih zadružne hranilnice opravljale po uredbi nastaja vprašanje, zakaj ne bi mogle zadružne hranilnice opravljati vseh bančnih poslov za kmetijske zadruge določenega gospodarskega področja, ki bi hranilnico ustanovile zato, da zberejo vsa razpoložljiva sredstva kmečkega prebivalstva in zadružnega gospodarstva sektorja, ki bi se potem tudi najsmotnejše in maksimalno izkoristila za napredek zadružništva in kmetijstva.

Ce hočemo ustvariti trdno obliko zadružne kreditne organizacije, potem je nujno, da se ji z uredbo o bankah določijo celotni posli, ki jih bo zadružna hranilnica opravljala za zadružni in privatni sektor kmetijstva. Zadružna hranilnica naj bi sprejemala vloge na hranilne knjižice, vodila tekoče račune zadružnih organizacij, zbirala vse sklade kmetijskih zadružnih organizacij, dajala obratne in investicijske kredite včlanjenim združenjem, kakor tudi proizvodne in investicijske kredite članom kmetijskih združenj, ki je včlanjena v hranilnico. Zadružna hranilnica bi ustanovila zadružne organizacije določenega kmetijskega gospodarstva področja. Zadružna hranilnica naj bo organizirana po

sistemu splošnih zadrug in združena v enotno zadružno organizacijo v okraju.

Takšno zadružno hranilnico zahtevajo danes kmetijske zadruge posebno še zato, ker se dobro vedajo važnosti pri zbiranju lastnih sredstev in tudi vedo, da je še ogromno sredstev, ki niso vključena v naše gospodarstvo. Pri doslednem izvajanju te svoje vloge bi zadružne hranilnice v kratkem lahko postale važen činitelj v zadružnem in privatnem kmetijskem gospodarstvu, ki bi bile tudi glede na solidno osnovno sposobne za svoj sektor gospodarstva voditi zdravo finančno in kreditno politiko. Vsa tehnična vprašanja, ki v novi uredbi omejujejo polno poslovanje zadružnih hranilnic, so le skromna vprašanja, ki ne smejo ovirati gospodarskega napredka.

Nova uredba naj pri končni formulaciji upošteva navedene pripombe, s čimer bo ustvarjena kreditna organizacija, ki bo oživila velik interes zadružnega kmetijstva, da si zbere čim več lastnih sredstev in jih koristno uporabi za napredek celotnega kmetijstva.

A.

Plenum Glavnega odbora Socialistične zveze BiH

Sarajevo, 14. sept. (Tanjug)

Na sestanku predsedništva SZDL Bosne in Hercegovine, ki ga je vodil predsednik glavnega odbora Djuro Pucar, je bil sprejet sklep, da se glede na volitve skliče plenum glavnega odbora SZDL BiH 22. septembra t. l. Sprejet je bil tudi sklep o ustanovitvi volilnega sklada.

ANKETA »BORBE« O GOSTINSTVU

**Ali so že pogoji za osvojitve načela:
en gostinski obrat — eno podjetje**
Predsednik Gostinske zbornice Maribor o nekaterih
pereh problemih našega gostinstva

Gostinska mreža je ponekod močno centralizirana in to predvsem v turističnih krajih, kjer so izvrševali centralizacijo tudi še letos z motivacij, da bodo s tem zmanjšali stroške. Ponekod obstajajo podjetja s 15, 20 in celo več obrati. Taka podjetja so seveda silno okorna, monopolišna, a obrati praktično brez kontrole.

Smatram, da je naravno edino to, da je vsak obrat samostojna gospodarska enota. Razumljivo je, da bo do takšne osamosvojitve tudi prišlo in to prej ali slej in, da bo treba ukiniti razne umetne organizacijske tvorbe, ki so bile za določeno dobo nujne. Nastane le vprašanje, če obstajajo že danes pogoji za realizacijo načela: en gostinski obrat — eno podjetje. Za svojo osebo smatram, da teh pogojev še ni. V čem bi naj bil pravzaprav ti pogoj? V glavnem v kadrovskem in preskrbovalnem vprašanju.

Ze danes ima mnogo obratov vse pogoje za svojo popolno samostojnost, in sicer zaradi tega, ker imajo dovolj velik promet, ter večje število nameščenih, od katerih ima večina vse potrebne strokovne in moralne kvalifikacije. To so n. pr. obrati s ca 600.000 din do 1.000.000 din mesečnega prometa. Ukinito jim direktno — kuratelo — ter sprostimo njihovo iniativno.

Nekatera mesta imajo mnogo težav v zvezi z rentabilnostjo tako zvrnih reprezentančnih obratov, katerih seveda iz raznih razlogov ne smemo zapirati, ker bodo časi za rentabilnost istih nastopili nedvomno prej ali slej. Takim obratom bi bilo treba dodeliti 1 ali 2 dokaj rentabilna obrata, da čeprav v principu to ni v redu. Taka dodelitev bi morala biti res le začasna, ker bi v mnogih primerih pomenila le pasivizacijo kadra v obratih, katere bi vzdrževali. S tem bi se preprečilo tudi beg sposobnega kadra od reprezentančnih obratov v navadne gostinske obrate.

V mnogih primerih pri gostinskih nameščenih ni glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih napitnina gotovo ni stimulativno sredstvo, ker je pač mesečna plača postranski dohodek. Smatram, da bi bilo bolje preiti v nagrajevanju gostinskega kadra na procentni sistem, kakor je to uvedeno skoraj v vseh državah. Tak sistem bi omogočil pravilno nagrajevanje gostinskih delavcev in stvarno, da bi glavni vir dohodkov mesečna plača, temveč napitnina. V takih slučajih

Proizvodnja električne energije v Avstriji

Proizvodnja vseh avstrijskih elektrarn je znašala lani 8.032 milijonov KWH, predlanskim 7375, leta 1945 pa 3180 milijonov. Proizvodnja hidrocentral je znašala 6370 milijonov KWH, kaloričnih pa 1662. Največ električne energije, in sicer 3954 milijonov KWH, je porabila industrija. V gospodinjstvu so je porabili 617, v obrti 479, in prometu 568, v kmetijstvu 117 milijonov KWH. Uvozila je Avstrija lani 85 milijonov KWH, in sicer iz Zahodne Nemčije, Jugoslavije in Švice. Izvozila pa jo je 1060 milijonov KWH, in sicer na Češkoslovaško, v Zahodno Nemčijo, Jugoslavijo, Švico in Lichtenstein.

Življenje bi radi konzervirali

Zmrznjen človek se zaduši, ker mu zmanjka kisika

Znanost se resno ukvarja z mislijo, da bi človeku podaljšala življenje za nekaj desetletij, morda pa celo stoletij. Znanstveniki mislijo, da bi nemara človeku podaljšali življenje tako, da bi ga konzervirali, da njegovi organi nekaj desetletij sploh ne bi delovali, potem pa bi ga spet obudili. Človek bi bil samo navidezno mrtev.

Prve strašne poskuse te vrste so delali med drugo svetovno vojno v nemških koncentracijskih taboriščih, kjer so preizkušali vpliv mraza na človeka. Po prvih razburljivih vestih o mučenju ljudi, ki so jih pustili po več ur v ledu, je svet nehal govoriti o tem. Znanstveniki drugih držav so najbrž zvedeli za dognanja nemških barbarov in si ne upajo njihovih poskusov ponoviti. Pač pa delajo ameriški znanstveniki takšne poskuse na živalih. Ugotovili so, da bi bilo mogoče človeško telo ob nizki temperaturi konzervirati in življenje v njem prekiniti.

Ze zdavnaj je znano, da mrzlokrvne živali otpnejo in leže

tako negibno več mesecev, potem pa spet ožive. Ko so delali poskuse na živalih, se je pokazalo, da nekatere ožive, druge pa ne, čeprav so vse zmrzile do zvezne v enakih okoliščinah. Nastalo je več teorij. Nobena pa ni držala, dokler naposled niso ugotovili, da zmrznjen človek ni umrl zaradi vpliva mraza na njegov organizem, marveč da se je zadušil zaradi pomanjkanja kisika. Telesna temperatura človeka kakor vsakega toplotnega bitja se regulira z zgorevanjem kisika v telesu. Dokler deluje mraz, proizvaja telo nove rezervne toplote, kar pomeni, da zgorevajo velike množine kisika, dokler ne nastopi smrt.

So to ugotovitve so morda našli ključ največjih skrivnosti, kajti če bi proces zgorevanja v telesu lahko tako skrčili, da bi organizem otopnil, preden bi nastopila smrt zaradi prevelike porabe kisika, bi človek sicer otopnil, ne pa umrl. Otrpel človek bi znova oživel, ko bi večja toplota vplivala na njegovo telo, da bi se otajalo. Pri tem je najvažnejše, da je enako kratek tudi kritični časovni presledek, v katerem se ponavlja proces obrambe proti mrazu in s tem nastaja velika poraba kisika.

Ta trenutek je seveda poskus z življenjem in smrtjo. Kako dolgo bo še trajalo, preden bo znanost natanko poznala temperaturo in časovne presledke, ki bodo zagotovili uspeh, nihče ne ve. Sele v tem primeru bi ljudje, ki bi privolili, da bi jih zdej pustili zmrzniti, čez sto let oživele in vstali iz ledenih grobov. Za zdej takšni poskusi še diše po fantaziji, toda človeški duh skuša vse ovire na poti napredka premagati in tako se tudi poskusi s konzerviranjem življenja nadaljujejo.

Iz življenja ameriških Slovencev

Umrla novinarka Zvonka A. Novaka se spominjajo ameriški Slovenci. Pred nekaj leti se je za stalno vrnil v Jugoslavijo. Umrla je 11. avgusta t. l. v starosti 72 let. V ZDA je bil dolga leta zaposlen kot novinar in urednik pri slovenskem časopisu. Pisal je tudi pesmi (v Cankarjevem vestniku je izšel tudi njegov sonetni venec) ter prozo. Napisal je povest »Pater kajetane«, ki jo je z novelo »V kabaretu« izdala SNPJ v Chicagu, dalje poljudno znanstveno delo »Izvor življenja«, povest »Iz papeške globeli« itd. Napisal in izdal je Slovensko-ameriško slovnico in mnogo del na sestavi slovensko-angleškega slovarja, ki pa ni izšel zaradi pomanjkanja denarnih sredstev. Zvonka A. Novak je bil veskozi naprednega mišljenja in napredni ameriški Slovenci ga bodo ohranili v častnem spominu.

Vesloboanski dan so praznovali 9. avgusta t. l. v Hibbing Fair Grounde pri Chisholmu v

»Koliko stane objava o zaroki?«
»To je odvisno od velikosti.«
»Ze spet imam smolo; moj ženin meri 1,90 m.«

Minnesoti. Guverner te ameriške države je proglasil 9. avgust za All Slav Day. Jugoslovani iz Minnesote so pripravili pester kulturni spored. Glavni govornik je bil član ameriškega kongresa Slovenec John A. Blatnik, ki je bil že četrti izvoljen na demokratski listi v ameriški parlament in n. pr. lani kot nasprotnik izrazitih republikanskih reakcijskih kandidatov. Blatnik je bil leta 1944 kot kapetan ameriške vojske član ameriške misije pri NOV v Beli krajini.

Federacije društvo SNPJ (Slovenske narodne podporne jednote) za posamezne države ali okrožja ZDA praznujejo vsako leto posebne praznične dni. Tako so praznovali 2. avgusta t. l. že 11. ameriško-slovenski dan v zapadni Pennsylvaniji, v West View Parku pri Pittsburghu. P. Sodelovala sta tudi mešani pevski zbor »Prešerna« iz Pittsburgha in moški pevski zbor iz Claridgea, Pa. Bilo je še več drugih kulturnih točk. Govoril je tudi slovenski kongresnik John A. Blatnik iz Minnesote. 4. julija t. l. so priredili s podobnim namenom čikaški dan SNPJ, a 5.-7. septembra t. l. dan SNPJ v Kaliforniji.

55-letnica obstoja je proslavljala Ameriška bratska zveza, napredna podpora organizacija ameriških Slovencev, v juliju t. l. Ob ustanovitvi je imela 400 članov, zdaj pa ima 160 krajevnih društev in 30.000 članov. Njeno premoženje znaša blizu 6 milijonov dolarjev. Sedež ima že od ustanovitve v Elyju, Minn. Njegov glasilo je list »Nova doba« oz. New Era, ki izhaja tedensko.

Zgodovina slovenske naselbine v Waukeganu je izšla v knjigi Naselbini Waukegan—North Chicago imata Slovenski narodni dom, ki je eden največjih kar jih imajo ameriški Slovenci. Zgodovina opisuje življenje Slovencev v teh dveh naselbinah v zadnjih 60 letih (1893—1952). Ima 144 strani.

S salzbürške strani je cesta precej bolj strma kot s koroške. Po vsej dolžini je asfaltirana, krivine pa so zelo blago izpeljane. Inozemci z ameriški avtomobili prvi hip podcenjujejo dolžino in strmino te ceste. Na-

vdušeni vozijo z vso brzino navzgor, dokler jim motor ne zakuha. Toda tudi za menjavo vode je preskrbljeno. Na vsake 3 km so ob cesti »napajalne« postaje. Tu lahko avtomobilisti vsak čas menjajo prevrto vodo v hladilniku. Tudi telefonske postaje so ob cesti. Neredko se namreč zgodi, da zaradi hude strmine odpove kak važen del v avtomobilu. Sofer telefonira v dolino, od koder pridrvi Jeep, last Grossglockner-servicea, ki potegne pohabljeni avto v zaželeno smer. Na vsej poti sta zgrajena dva tunela. Manjši, 30 m dolg, imenovan »Srednja vrata«, je na višini 2383 m. Daljši, 50 m dolg, pa je najvišja točka cele ceste, torej na višini 2576 m ter se imenuje »Visoka vrata«.

Največ turistov, ki se pripeljejo s koroške strani, sploh ne obišče tega tunela, ker se iz vasi Heiligen Blut zapeljejo na »Franc Jožefovo višino«, kjer je zgrajen velik komforten hotel. Od tu je le streljaj na ledenik

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

žuje alpske ceste čez Grossglockner.

Gradili so jo v letih od leta 1930 do 1935, to se pravi pet let. Terjala je več kot deset smrtnih žrtv. V tej višini so plazovi snega in kamenja nekaj vsakdanjega; velik plaz se je sprožil 25. maja 1935 in zasul sedem delavcev. Na višini 2455 m, prekrasni razgledni točki, je vedela spominska plošča, ki opozarja obiskovalce na žrtve, ki jih je gora terjala od ljudi.

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

VSEGA PO NAJEM ZAVSE

Najvišja alpska cesta v Evropi

S salzbürške strani je cesta precej bolj strma kot s koroške. Po vsej dolžini je asfaltirana, krivine pa so zelo blago izpeljane. Inozemci z ameriški avtomobili prvi hip podcenjujejo dolžino in strmino te ceste. Na-

vdušeni vozijo z vso brzino navzgor, dokler jim motor ne zakuha. Toda tudi za menjavo vode je preskrbljeno. Na vsake 3 km so ob cesti »napajalne« postaje. Tu lahko avtomobilisti vsak čas menjajo prevrto vodo v hladilniku. Tudi telefonske postaje so ob cesti. Neredko se namreč zgodi, da zaradi hude strmine odpove kak važen del v avtomobilu. Sofer telefonira v dolino, od koder pridrvi Jeep, last Grossglockner-servicea, ki potegne pohabljeni avto v zaželeno smer. Na vsej poti sta zgrajena dva tunela. Manjši, 30 m dolg, imenovan »Srednja vrata«, je na višini 2383 m. Daljši, 50 m dolg, pa je najvišja točka cele ceste, torej na višini 2576 m ter se imenuje »Visoka vrata«.

Največ turistov, ki se pripeljejo s koroške strani, sploh ne obišče tega tunela, ker se iz vasi Heiligen Blut zapeljejo na »Franc Jožefovo višino«, kjer je zgrajen velik komforten hotel. Od tu je le streljaj na ledenik

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

Modernna cesta na Grossglockner, najvišjo goro Avstrije

KULTURNI OZORNİK

Gledališče Slovenskega Primorja
pred novo sezono

Gledališče Slovenskega Primorja je bilo ustanovljeno pred tremi leti na pobudo bivšega Oblastnega ljudskega odbora za Slovensko Primorje in je imelo naslov »Oblastno gledališče za Goriško oblast«. Otvoritev predstava je bila spomlad 1951 z Leskovčevim dramo »Dva bregova«, ki jo je režiral Zvonko Sintič. Poleg tega so se igrali Šurekovo »Pesem s ceste« in Petančičev »Bajko o slavicu«. V otvoritveni sezoni so imeli 23 predstav, ki si jih je ogledalo 7299 ljudi.

V sezoni 1951/52 je gledališče dobilo stalnega režiserja Hinka Košaka in je v tej sezoni dalo že 6 del, od katerih je najbolj uspešna drama O'Neila »Anna Christie«. Število predstav se je dvignilo na 73, gledalcev pa na 21.022.

V sezoni 1952/53 je gledališče Slov. Primorja doživelo lep vzpon. Naštudirali so 8 del, ki sta jih režirala Hinko Košak in Djurdjica Flerč, umetniški vodja gledališča. V tej sezoni so dali 101 predstav, od tega 81 na torenu, ki si jih je ogledalo 29.270 ljudi, ali vsak šest Primorčan. V tej sezoni je GSP z uspehom gostovalo na Gledališkem festivalu v Celju, kjer so dajali Klabundov »Krog s kredo« in režiji Hinka Košaka. Gostovali so še v Mostnem gledališču v Ljubljani in Kopru.

V pretekli sezoni so gostovali Stanislav Potokar, član SNG Ljubljana, vlogi Bernota v »Kralju na Betajnovi«; Alenka Svetol in Janez Rohaček, Slovenskega Primorja.

Črnogorski slikarji na razstavi v Beogradu: Vuko Radović: Budva

Beogradska opera in balet v Zagrebu

Z baletno predstavo beogradskega Narodnega gledališča bodo začeli drevi štiridnevno gostovanje beogradskega baleta in opere v Hrvatskem Narodnem gledališču v Zagrebu.

Baletni ansambel, ki gostuje v Zagrebu po turneji v Genovi in Zürichu, nastopa z baletom Igora Stravinskega »Orfej«, z baletom po Bizetovi simfoniji v C-duru in z »Lectovim sreem« Krešimira Baranovića.

Opera bo izvedla Menottičjevo opero »Konzul«, ki doslej v Za-

grebu še ni bila prizorjena. Zagrebško občinstvo, ki je ob gostovanju beogradske Opere pred tremi leti v Zagrebu navdušeno pozdravilo beogradske umetnike, je pokazalo tudi tokrat veliko zanimanje za njihove predstave.

Uprava hrvatskega Narodnega gledališča bo najbrž še letos gostovala z nekaj opernimi in baletnimi predstavami v Beogradu.

ČRNOGORSKI LIKOVNI
UMETNIKI RAZSTAVLJAJO V BEOGRADU

V Umetniškem paviljonu na Malem Kulemejdnu v Beogradu so v nedeljo, 13. septembra odprli razstavo del črnogorskih umetnikov. Predstavljajo se predvsem s pokrajinskimi slikami iz raznih predelov Črne Gore. Skupno je razstavljenih okrog 130 slik, kiparskih del, keramike in risb. Razstava bo odprta do 25. septembra.

Zatemnitev
v GRETLEYJU

Roman o nacističnem vohunstvu v Angliji med drugo svetovno vojno.

ILUSTRIRAL SABAHADIN HODŽIĆ

»Ne, ne more,« je potrdila gospa Forrest, ki je po nekaj časih glna z limono očito postajala sentimentalna. »Često sem lahko opazila, da ima solzne oči. V takšnih primerih mi je navadno pravila, da tistih strašnih zadnjih dni v Indiji ne more pozabiti. To pa seveda ne pomeni, da zdaj ni srečna.«

»Prav je storila, da je vzela majorja Castlesida,« je rekel Perigo svečano. »Major je zelo premožen, nečak starega Francisa Castlesida. Veste,« je pripomnil obrnjen k meni, »iz rodu gloucestrskih Castlesidov.«

Rekel sem mu, da o njih še ničesar nisem slišal, ker slava gloucestrskih Castlesidov ni prodrla do kanadskih prerij. Potem sem pripomnil, da se mi zdi, da sem Sheilo nekje že videl.

»Aha, to je torej vzrok,« je dejal Perigo prijazno, »da ste jo tako napeto gledali?«

»Da. To ni važno, toda razumeli boste, kako lahko takšne stvari človeka jeze.«

Gospa Forrest je na to pripomnila, da se je tudi sama po cele dneve jezila, ker se ni mogla spomniti, kje je tega ali onega človeka že videla. Sklicevala se je tudi na svojega moža, ki nam je potrdil, da jo je videl, kako se je dan za dnem jezila. To je moral biti imeniten prizor.

Darilo Vladimirja Dedijera je prišlo zelo prav, saj ta mlada ustanova potrebuje trdno materialno temelje; še bolj pa so bili člani GSP veseli moralne pomoči in razumevanja, ki ga je na ta način izkazal tovariš Dedijer.

Gledališče Slovenskega Primorja ima začasni sedež v Posojju, kjer so pogojni skoraj nevdružljivi in škodijo nadaljnjemu razvoju gledališča, ker ni primernih študijskih prostorov, delavnice, garderob in odra, ki bi ustrezali. Poseben problem je tudi v tem, da leži Postojna na periferiji Slovenskega Primorja, zaradi česar je nujno poživeti akcije za čimprejšnjo zgraditev Kulturnega doma v Novi Gorici, ki je geopolitični center Slovenskega Primorja in kjer bi moralo imeti svoj sedež tudi gledališče Slovenskega Primorja.

V šest 10-letnice priključitve Slovenskega Primorja k Titovi Jugoslaviji je GSP gostovalo od 2. do 6. septembra s slavnostnimi predstavami igre Fr. S. Fingzarja »Naša kri« v Vipavi, Sempasu, Miruu in Braniku; komedija Normana Krasne »Draga Ruth« in Mortona Hodgea »Dež in vihar« v dnevi od 6. do 10. t. m. pa v Prvačini, Braniku, Miruu, Sempasu in Novi Gorici.

V počastitev praznika Slovenskega Primorja je gledališče izdalo poseben gledališki list.

Uprava in kolektiv GSP se v svojem pripravlja na novo sezono 1953/54. Po okvirnem repertoarju bodo v tej sezoni naštudirali naslednja dela: Domača dramatika: Kreft: »Celjski grofje«, Oevirk: »Ko bi mrtvi spregovorili. Klasika: Shakespeare: »Komedija zmešnjav«, Molière: »Tartuffe«, Schiller: »Kovarnstvo in ljubezen« (otvoritvena premiera), Ibsen: »Nora«. Moderna evropska dramatika: Bourdet: »Svedrovec«, Priestley: »Inšpektor na obisku«. Moderna ameriška dramatika: Van Drutten: »Glas grlice«, O'Neill: »Strast pod brestom«, Cailin: »Čez noč rojena«. Svetovna dramatika: Tagore: »Chitra«, Mladinska dramatika: Foerster: »Robinson ne sme umreti«. Nadalje bodo dali še dve ponovitvi iz preteklih sezon in sicer »Dež in vihar«, na Tolminkem pa »Draga Ruth«.

Dokončni repertoar bo določen v kratkem na skupni seji upravnega in umetniškega sveta gledališča in zaupnikov svetov za kulturo in prosveto vseh primorskih okrajev.

Za bližnjo sezono bodo igrali ansambel okrepili Helena Skebe, absolventka Akademije za igralstvo umetnost, Tone Albreht, Zdenka Bevo in Sonja Stopar.

Če se bodo delovni pogoji izboljšali, bodo predvidoma dali 150 predstav, poleg tega pa še gostovali v Trstu, Kopru, Ljubljani in Kranju.

Novost, ki jo bo v novi sezoni skušala uvesti uprava GSP, je uvedba rednih abonmajev v mestih Postojna, Nova Gorica, Tolmin, Idrija in Sežana, kjer bodo tudi premiere novo naštudiranih del.

A. J.

»Narodna armija«

bo izhajala dvakrat tedensko med septembrskimi manevri

Naše čitatelje obveščamo, da bo list »Narodna armija« za časa velikih septembrskih manevrov enot JLA izhajal dvakrat tedensko: ob četrtkih in nedeljah.

Večji del prostora v listu bo posvečen gradivu z manevrov. Poleg mnogih fotografij bodo objavljeni članki, reportaže, poročila, beležke itd., tako da bodo mogli bralci neprekinjeno spremljati dogodke.

UREDNIŠTVO LISTA »NARODNA ARMIA«

3883

Potem je gospa Forrestova rekla, da se morata z možem posloviti. Mislim, da je bil njen mož na vrsti, da bi dal za rundo piva. Odšla sta.

Zanimalo me je, kako se bo vedel Perigo, ko ostane sam z menoj. Kakor sem pričakoval, se je njegov obraz zresnil.

»V vaših očeh, gospod Neyland,« je začel, »sem večkrat opazil, da se vprašujete, kaj počenjam tu. Vi ste inteligentni človek — to mi je bilo takoj na prvi pogled jasno — pa tudi vi ste videli, da sem tudi jaz inteligentni — hm?«

»Da, videl sem.«

»In vprašali ste se, zakaj se delam tepca vpricho tish ljudi, ki seveda sploh niso moja družba. Toda glejte, v čem je stvar, gospod Neyland. Imeti moram kako razvedrilo, pa naj bo še tako neumno, da nekako uidem tej strašni vojni. Nekoč sem imel v Londonu skromno umetniško galerijo, pa so jo bombe porušile. Sem sem prišel na prijazno posredovanje nekega prijatelja, ki mi je prepustil svojo vilo. Vila stoji

SPORT IN TELESNA VZGOJA

PRED PRIHODOM GOSTOV S SEVERA

Nasledniki Nurmija v Beogradu

Pogumno dejanje je, v pičlem mesecu preskusiti svoje sile v dvoboju s prvaki in rekorderji Nemčije in Finske, začeti takšne spopade z optimizmom in odločnostjo, da bomo dosegli uspehe, pa tudi zmage. Nemčija je premagala Vel. Britanijo na berlinskem stadionu, Finci pa so na olimpijskem stadionu v Helsinkiju porazili Francijo z veliko razliko — 128:85.

Ne glede na to, ali je izid zagrebškega dvoboja med Nemčijo in Jugoslavijo v primeri z napovedmi navdušil ali razočaral, je dejstvo, da so Nemci zmagali s skrajnim naporom in da so po prvem dnevu tekmovala živčno in vznemirjeno preudarjali, kaj lahko še store, da bi se izognili presenečenju, ki je bilo na vidiku (Jugoslavija je prvega dne vodila 55:51).

Zmaga Nemcev bi bila lahko v najboljšem primeru za nas nekaj manjša. Mihaličev prvo mesto na 5000 m, ki ga ni dosegel, bi moralo zmanjšati razmerje med točkami v naš prid. Gubijan je samo za 42 cm zaostal za Storchom, atletom, ki je v Helsinkiju osvojil srebrno medaljo. Dimitrijevič je do zmage manjkal samo 1 cm.

Ne glede na to je zagrebški dvoboj navdušil prav zaradi teh odločilnih centimetrov, presenečenj in ostrih borb, v katerih so naši atleti pristillili eno izmed največjih atletskih sil v Evropi, da doseže zmago s skrajnim naporom.

MOŽNOSTI V DVOBOJU S FINSKO

Finci bodo v Beogradu nastopili v popolni postavi. Mlada generacija, ki ima izkušnje in ki se je polara pri Nurmiju, pri drugih finskih svetovnih rekorderjih in olimpijskih zma-

govalcih, se bo borila na beograjskem stadionu za zmago.

Dvoboj z Nemci je opravičil v nekem smislu optimizem. Ne bomo govorili o zmagi, govorili pa hočemo o zmagah.

Mihaličev nasprotnik Posti, ki je bil na olimpiadi v Helsinkiju četrti na 10.000 m

DRŽAVNO PRVENSTVO V WATERPOLU KONČANO

Mornar državni prvak

Včeraj je bilo končano državno prvenstvo v Waterpolu. Končni vrstni red: 1. Mornar, 2. Jug, 3. Jadran (Split), 4. Primorje, 5. Mladost, 6. Jadran (Herceg Novi), 7. Naprijed, 8. Polet.

LESTVICA I. SKUPINE

Mornar	6	4	1	1	27:17	9
Jug	6	3	1	2	24:23	7
Jadran	6	3	0	3	21:27	6
Primorje	6	1	0	5	18:23	2

LESTVICA II. SKUPINE

Mladost	6	6	0	0	37:11	12
Jadran	6	3	1	2	29:19	7
Naprijed	6	2	1	3	20:16	5
Polet	6	0	0	6	15:55	0

Najboljši strelci finalnega dela prvenstva je Radonić (Mornar) 12 golov, Curtini (Primorje) 11, Givova-

TENIS

Partizan prvak Jugoslavije

Split, 14. septembra. V Splitu je bilo zaključeno teniško prvenstvo Jugoslavije za leto 1953. Državni prvak je ponovno postal Partizan, sledijo mu ZTK, Montažno in Vojvodina.

nelli (Jadran) 9, Brainović (Jadran), Ivković (Jug) 6, Boskanović (Mornar), Orić (Jug) 4, Pavišić (Primorje), Stakula (Mornar), Cipel (Jadran), Kos, Stanković in Gesel (Jug) 3 itd.

DRŽAVNO KOŠARKARSKO PRVENSTVO

Drevi Lokomotiva : ASK

Drevi ob 19.30 uri se bosta na igrišču pod Cerkovnim gradom pomerila v tekmovalcu za košarkarsko državno prvenstvo zagrebska Lokomotiva in domači ASK.

Odbojarska reprezentanca za tekmo s Francijo

Za mednarodni odbojarski dvoboj jugoslovanske in francoske reprezentance, ki bo 3. oktobra v Zagrebu, je Odbojarska zveza Jugoslavije določila naslednje moštvo: Budišin (Spartak), Milosavljević (Partizan), Popović, Stojimirović, Stepanović (Crvena zvezda), Stitić (Zel. Sar.), Mikina (Mladost), Bergant (Lokomotiva), Skrbinek (AOK—Lj.), Požar (Branik), trener Sirotanović.

PO IV. KOLU PRVE NOGOMETNE LIGE

NEVARNI ZAVOJI

ko, da so čisto življali in ga obklati z ličnimi izrazi.

RADNIČKI IN PROLETER STANAJPRIJETNEJE PRESENETILA

Ko sta Velež in Zagreb izpadla iz prve lige, so je večina ljubiteljev nogometa bala da bosta naša velika velika slaba in da bo zavoljo tega trpel kakovost nogometne igre. Zmotili so se. Vsaj kar zadeva kakovost. Da pa zaradi novih ligašev neko v-

Naslednje kolo: Crvena zvezda : Hajduk, Partizan : Radnički, Vardar : BSK, Odred : Radnički, Vojvodina : Lokomotiva, Sarajevo : Spartak, Dinamo : Proleter.

Igi trpi, je točno. To so tista vodilna moštva, ki jim novinec v nasprotju s pričakovanjem odvezajo točke.

Milijimi sta najprijetnejše presenetili Proleter in Radnički.

Medtem ko Hajduk počasi pušča vodilne klube za seboj, za Vojvodino vztrajno spremlja. Ona je trenutno eno izmed moštvi, ki je v najboljši formi. Očitno so njeni igralci odločni, da tudi letos kot na lanskem prvenstvu razbijejo svetleč štirje. Vprašanje je samo, če jim ne bo do konca prvenstva ovela sapa.

Najbolj sta razočarala Partizan in Crvena zvezda, ki sta v slabi for-

Jovanović je bil v borbi z najhitrejšim Evropejcem Füttererjem premagan šele pred ciljem. On lahko najboljši Fince premaga. Langer se je izkazal v Zagrebu z odličnim rezultatom 14,7. Na dvoboju Finska : Francija je Suvivuo zmagal v času 14,8. Mar je tu močje izreči določnejšo napoved? Zelo težavno. Lahko pa se že vnaprej radujemo borb čez ovire, ki bodo trajale do zadnjega metra.

Radovanović je v Zagrebu v skoku v daljino in v troskoku slavil dvojno zmago. Morda se mu bo to posrečilo tudi s Finci, vendar ne smemo pozabiti, da je Fince Valkama v soboto v Helsinkiju skočil 7,39 m.

Obžalovali smo, ker Ottenheimer ni nastopil v teku na 1500 m. Zato pa je zabolel Mugača. Tečel je 3:40,81. Pristill je svetovnega rekorderja, da se je silno potrudil, premagal pa je Lamersa, čigar najboljši čas je 3:46,81. Toda v Beogradu bosta tekla slavni Johansson in Taipale, ki spadata v razred Luega in Lamersa.

Gubijan lahko zmaga v metu kladiva, Sarčević pa v metu krogla. Milakov bo z Olenusom odločil, kdo bo zasedel eno izmed najboljših mest na evropski lestvici v skoku s palico. Met diska nad 50 m nam lahko prinese zmago v tej disciplini. Vprašanje zmagovalca v skoku v višino je odprto.

In tako se vrste možnosti. Atleti in trenerji planirajo. Imajo pa tudi stvarno osnovo, ker je naša atletika reprezentanca močna, strnjena in dolga, da se lahko pomeri s Finci. Toda Fince dobro poznamo. Seveda tudi oni planirajo, tudi oni računajo, in sicer z večjim optimizmom.

PRVI DVOBOJ

Navedli smo nekaj primerjav glede sil naše in finske atletike. V Beogradu se bodo v soboto in nedeljo naši atleti prvič pomerili v neposrednem dvoboju s finsko reprezentanco, s športniki, ki imajo največje in najlepše atletske tradicije.

O tem, ali bomo imeli pet ali dvanaest zmag, ali bomo vodili prvi ali drugi dan tekmovalca, bodo odločali centimetri, sekunde, desetinke sekund. Pravi ta negotovost pa daje atletiki čar enega izmed najlepših sportov.

Artur Takáč

Plenum Rokometne zveze Slovenije

Ljubljana, 14. sept. — Na včerajšnjem plenumu Rokometne zveze Slovenije so rokometni polgalci obratun svojega polnletnega dela. Tokrat je bil obratun zelo uspešen. Treneri so se v Mariboru in za več kot 50 % povečano število tekmujočih moštvi sta največja dva uspeha v letošnjem letu. Moške ekipe bodo tekmovali letos v republiki ligi (Celje, Svoboda, Slavija, Rudar, Branik in Drava) ter v republiki B-ligi (Zeleznikar, Lj., Proleterec, Zagorje, Partizan, Velenje, Ljubljana-Polje in Celje II.). Ženske ekipe pa bodo tekmovali v dveh skupinah, ljubljanski in mariborski. V prvi bodo tekmovali Svoboda I in II, Rudar, Proleterec, Zeleznikar in Slavija, v drugi pa Branik in Drava. Poleg omenjenih tekmovalcev bo naslednje pomlad izvedeno tudi prvenstvo v malem rokometu. Vsa tekmovalca se bodo pričela 4. oktobra.

Vide

mi in svojim navijačem le malo obetata. Prav tako preseneča tudi slaba igra Lokomotive Vardarja in Sarajeva.

NEZAELEN REKORD

Na nedoljških tekмах je bil dosežen majhen rekord, ki pa je nezazelen. Na tekmi Radnički : Vardar je sodnik piskal 44 faulov. Radnički jih je zakrivil 29. Vardar pa 15. In tako sta se ti dve moštvi skupaj z Zeleznikarjem (Sarajevci) in Šibenikom, uvrstili v tem kolu na čelo liste grobih moštvi.

Čeprav so poskodovali tri igralce, ni bilo večjih grobosti in noben igralec ni bil izključen. Na posameznih tekmah je bilo precej nešportnega obnašanja. Tako je na tekmi z Radničkim Horvat (Dinamo) odklonil, da bi se pozdravil z igralci Radničkoga. To ni tovariško in ne pristojni našim športnikom.

BARJAKTAREVIJE JE PREVZEL ZASTAVO

Večina sodnikov tekem I in II. lige je dobro sodila. Podubski, Nedeljkovski, Vianjški in Matančič so bili najboljši. Lahko rečemo, da so v tem kolu sodniki svojo dolžnost najbolje opravili.

Poročila pravijo, da sta slabo sodila Mikulan in Marek. Najslabši pa je bil sodnik tekme Radnički — Dinamo, sodnik Barjaktarević, ki je kot najslabši sodnik IV. kola prevzel zastavo.

zunaj mesta, — to je v sedanjih razmerah strašen kraj, toda kaj hočem? In zdaj tu pa tam prodam kako sliko ali kos starinskega pohištva, toda moj čas je v bistvu minil.

Vzdihnil je. V knjigah ljudi čisto vzdihujejo, v življenju pa redko. Perigo je vzdihnil.

»Tako včas pridem sem, ali pa grem v »Trefovo damo«, kjer je veseleje in kjer sta tudi hrana in pijača boljša, in govorim neumnosti uro, dve. Gretley je grozno mesto, eno najbolj klavirnih mestec, kar jih premore svet. Ali sploh poznate Gretley?«

»Ne. Še nikoli me pot ni zanesla sem. Toda meni bo tu ugajalo.«

»Da, vaše delo in temu podobno. Zame, ki sem si zmeraj prizadeval živeti med lepimi stvarmi, pa je to kratko in malo smrt — kakor tudi ta strašna vojna. Povejte mi odkrito, gospod Neyland, ali je sploh kaj upanja, da bi vojno dobili?« Hlinil sem silno presenečenje.

»Ali je sploh kaj upanja? Presenetili ste me, gospod Perigo. Kako mislite, saj vendar vojne ne moremo izgubiti! Poglejte samo naše vire in človeško silo — naš imperij, Ameriko, Rusijo, Kitajsko.«

»Da. Vem, to je tisto, kar pravijo vsi. Včas pa se mi zdi — čeprav seve o tem ne vem mnogo — da viri ne pomenijo nič, če se ne spremene v municijo, in da celo potem še nič ne pomenijo, če se ta municija ne uporabi tako, kakor je treba. Osne države pa po mojem mnenju vedo, kako je treba uporabiti vojne stroje. In tudi organizirati znajo. Meni se zdi, da mi ne znamo več organizirati.«

»Saj smo od dne do dne močnejši.«

BÖHLER * CELIK

Generalno zastupstvo za FNRJ • CENTRALCOMMERCE • Zagreb, Gajeva 35, tel. 34-148

KONSIGNACIJSKA SKLADIŠČA PLEMITIH JEKEL IN JEKLENIH PROIZVODOV

— BEOGRAD —

METALURGIJA PROMET

tehnična poslovalnica

BEOGRAD, Zagrebačka ul. 4-6, tel. 24-247

— ZAGREB —

»TEHMA«

tehnično podjetje

ZAGREB, Boškovičeva 38, telefon 35-998

— CELJE —

TEHNOMETAL, CELJE

veletrgovina s tehničnim blagom

CELJE, Mariborska cesta 13, telefon 21-22

Prodaja iz konsignacijskih skladišč proti plačilu v dinarjih ali devizah, po želji kupca

Na zalogi imamo vedno vrste važnejših plemenitih jekel, Böhler elektrod kakor tudi pnevmatičnega orodja

2012

DANES IN JUTRI

Danes sveže morske ribe v ribarnici.

GLEDAVIŠČA

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaža

Sreda, 17. sept. ob 20: V. Ocvirk »Ko bi padli oživil«. Red sreda. Vstopnice so tudi v prodaji.

Četrtek, 18. sept. ob 20: V. Ocvirk »Ko bi padli oživil«. Red četrtek. Vstopnice so tudi v prodaji.

RADIO

Dnevni spored za torek, 15. septembra

5.30—7.30 Dobro jutro, dragi poslušalci — vmes ob 5.45—5.55 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled tiska — 6.00—6.10 Jutranja te- lovadba — 6.30—6.45 Napoved časa, poročila, vremenska napoved, objava dnevnega sporeda in radijski koledar — 7.00—7.05 Nasveti za kmetovalce — 11.00—11.30 Soliska ura za nižjo stopnjo — a) Zopet so odprta naše šole vrata, b) in da bomo v šoli vse, vse dobro znali, c) in s sešolci res pri- jateljeli postali (ponovitve) — 11.30 do 12.00 Soliska ura za višjo stopnjo — a) Ob novem šolskem letu, b) Več ko znaš boš, več veljaš boš — 12.00 Obiš- čimo skladatelja Matijo Tomca — 12.30 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled dnevnega sporeda — 12.45 Zabavna glasba, vmes objave — 13.00 Rezervirano za govor- no oddajo — 13.15 Kratke orkestralne skladbe — 13.45 Glasbeni razgledi — 14.00 Za prijeten oddih (lahka in za- bavna glasba) — vmes ob 14.30—14.40 Radijske reklame — 15.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved 15.10 Zabavna glasba, vmes objave — 15.30 Sportni tednik — 16.00 Popoldanski koncert slovenske simfonične glasbe — Slavko Osterc: Klasična uvertura; Demetrij Zebre: Concertino za klavir in orkester; Bogo Leskovic: Simfonija v enem stavku — 17.00 Na- poved časa in poročila — 17.10 Sloven- ske narodne pesmi izvajajo zbori in solisti — 17.45 59. letnica tečaja angle- škega jezika — 18.00 Zabavni zvoki — 18.30 Iz bojev naših narodov — Slavo Kober: Pred praznikom Koroške — 18.40 Samospoje poje Ljubica Janko- vič-Svilgaj, pri klavirju Pavel Sivic — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabav- na glasba, vmes objave in reklame — 20.00 Okno v svet — 20.10 Odlomki iz oper Rossinija in Donizettija — 21.00 Literarno-esejistična oddaja: Ob 45-

letnici rojstva Miška Kranjca — 21.30 Veliki zabavni orkestri igrajo — 22.00 Napoved časa, poročila in pregled spo- reda za naslednji dan — 22.15 Nočni komorni koncert — Johann Sebastian Bach: Partita v a-molu — Bela Bar- tok: Sonata za violino solo — 22.55 do 23.00 Lahko noč — 23.00—24.00 Oddaja Radia Jugoslavija za tujino na valui 327,1 m (prenos iz Zagreba).

Radio Koper

Torek, 15. sept.: 14.30 Kulturni raz- gledi — 14.40 Slovenski okteti poje slo- venske umetne pesmi — 17.30 Jugos- lavija v narodni pesmi in plesu — 18.15 Melodije in ritmi iz plošč — 20.00 G. Puccini: Madame Butterfly, I. in II. silka.

KINO

KINO UNION: Amer. barvni film

»Kapitan Horatio«. Brez tednika. —

Predstave ob 16, 18 in 20.

KINO KOMUNA: Švedski film »Go-

spodična Julija«. Tednik. Predstave

ob 16, 18 in 20.

KINO SLOGA: Franc.-italij. film »Tri

prepovedane zgodbe«. Brez tednika.

Predstave ob 16, 18 in 20.

KINO SOCA: Ameriški barvni film

»Plavajoče gledališče«. Tednik. —

Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja

vstopnic v vseh štirih kinematogra-

fih od 10. do 11. ter od 15. ure

dalje.

LETNI KINO TIVOLI: Italijanski film

»Norčije v operi«. Tednik. Predsta-

va ob 20. uri.

LETNI KINO BEZIGRAD: Amer. film

»Sunset Boulevard«. Tednik. Pred-

stava ob 20. uri. — Prodaja vstop-

nic v obeh letnih kinematografi-

eno uro pred pričetkom predstave.

KINO SIŠKA: Amer. film »Aretacija«.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20.

KINO TRIGLAV: Amer. barvni film

»Veliki Caruso«. Tednik. Predstavi

ob 18 in 20.

CELJE UNION: Ameriški barvni film

»Onstran Missourija«. —

CELJE DOM in LETNI: Angleški film

»Mandy«.

BLED: Ameriški film »Napolni čašo«.

KAMNIK: Mehški film »Biser«.

JESENICE LETNI: Amer. film »Cez

noč rojena«. — PLAVZ: Franc. film

»Ustreljen ob zori«.

KRANJ STORŽIČ: Amer. film »Zena

s trojnim življenjem«. — PARTI-

ZAN: Amer. film »Naš Willi je ju-

nak«.

MESTNI KINO MURSKA SOBOTA:

Angl. vzgojni film »Skrivni rovi«.

Vremenska napoved

hidrometeorološke službe LRS

Stanje dne 14. septembra ob 7. uri: Področje visokega zračnega pritiska, ki sega od Skandinavije do Alp se pomika proti vzhodu. Iz vzhodnega Atlantika pa prodirajo nove frontalne motnje, ki so zajele že Irsko.

Ob 10. uri dopoldne je bilo v Ju- goslaviji lepo vreme z delno oblač- nostjo, ki je bila povečana v osred- njem in vzhodnem delu. Temperatura ob Jadranu je bila naslednja: Koper 20° C, Zadar 23° C, Split 20°, Dubrov- nik 22° in Ulejni 21° C. V Sloveniji pa od 11° C v Planici, Celju in Slo- venjem Gradcu do 18° C v Ajdovščini.

V Ljubljani je znašal danes do- poldne ob 12. uri zračni pritisk 737,4 mm, temperatura zraka 17,0° C, relativna vlaga 50%, delno oblačno, vidnost 40 km.

Napoved za torek, dne 15. septem- bra: Lepo vreme z delno oblačnostjo. Zjutraj po kotlinah rahla megla. — Temperatura ponoči od 0 do 10° C, podnevi od 18 do 24° C.

MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna v torek, 15. sep- tembra: »Pri gradu«, Partizanska c. 1.

RADIO MARIBOR

12.00—16.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana, vmes ob 13.00—13.15 Oddaja v madžarščini — 16.00—16.20 Malo za salo — malo za rest! — 16.20—16.30 Tri violinske skladbe — 16.30—16.40 Poslušajte domača poročila — 16.40—17.00 Zabavna glasba, vmes objave in ogla- si — 17.00—23.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana.

KINO

PARTIZAN: Angleški film »Dolgo je

pomnil«.

UDARNIK: Ameriški film »Nevidni

človek«.

POBREZJE: Ameriški film »Paula«.

STUDENCI: Amer. film »Pet prstov«.

DROBNI OGLASI

DOLGOLETNO RESTAVRACIJO, ka- varno in kino v središču kopališča Palis s površino 793 kvadratnih sež- njev (bivši Abacis) prodam. Dezi- der Slezak, Subotica, Blesakova 7.

BEOGRAD — LJUBLJANA. Menjam komfortno dvosobno garsonjero v najstročjem centru Beograda za manjše dvosobno komfortno stano- vanje v Ljubljani. Beograd, Make- donska 2, Jager. 834

POSTNEGA NAJMITELJA, ki je dne 4. VIII. 1953 ob 7 uri zjutraj na železniški postaji v Hrastniku našel listino z vsoto denarja 8.500 din in dokumenti, prosim, da mi isto vr- ne ali odda na najbližji postaji LM. Navodnik Matevž.

STIRI ALI ŠEST GRADBENIH VIT- LJEV na ročni pogon, nosilnosti nad 300 kg, kupim ali vzamem v zakup. Ponudbe pošljite na naslov: Djordje Naumović, Beograd Ulica 1. maja 26. 12554

Kamion MAGIRUS

6-tonski, s tritonsko priko lico in sedmimi rezervnim gumami, dobro ohranjen, popolnoma uporabnem stanju

p r o d a

»BEOGRAD«, tehnična po- slovalnica v Beogradu, Jevrejska 32, tel. 26-491

3868 1-1

Vse vrste oglasov

za »Ljudsko pravico-Borbo«, zagrebško ter beograjsko »Borbo« sprejema uprava, Ljubljana, Kopitarjeva 2 ter vse naše podružnice v Mariboru, Celju, Ptuj, Trbovljah, Zagorju ob Savi, Kranju, na Jesenicah ter v Novem mestu.

Tovarna strojev »STUP« Sarajevo

sprejme naslednje delavce:

ključavničarje za konstrukcije,

orodjarje,

kovinostrugarje,

avtogenske in elektro-varilce

V poštevi prihajajo visoko kvalificirani delavci z 10 let službe. Stanovanje za poročene zagotovljeno. — Zasluzek po tarif- nem pravilniku. Nastop takoj. Javite se takoj sekretariatu tovarne strojev »Stup« Sarajevo ali telefonsko 44-13.

3378

»BEOGRAD« TEHNIČNA POSLOVALNICA

BEOGRAD • JEVREJSKA 32

TELEFONI: 20-203, 26-491, 23-664, 27-339

OBVEŠČA SVOJE POSLOVNE PRIJATELJE, DA IMA NA SKLADIŠČU:

ploščato in okroglo železo raznih dimenzij — obročno železo — tenko in fino pločevino — brezšivne črne cevi vseh dimenzij — belo pločevi- no — vzmeti za pohištvo — razno žico in žeblice vseh dimenzij

bakreno, aluminijasto in medeninasto pločevino — medeninaste in ba- krene cevi in vlečeno medenino

vse fitinge za vodovod — gradbeno okovje — pile — kovinske žage in razno orodje za industrijo in obrt

elektromotorje vseh jakosti — merilce za električni tok — tokovne in napetostne transformatorje — voltmetre od 0—500 V — razne amper- metre in ves instalacijski material za notranjo montažo

Prodajamo po tovarniških cenah in po najnižjih dnevnih cenah. Obveščamo ljudske odbore, da imamo na skladišču potreben material za elektrifikacijo

Dajemo brezplačno strokovne nasvete

Uvažamo vse orodje in stroje — tehnično blago in elektromaterial po najugodnejših pogojih

OBISČITE NAŠO STALNO RAZSTAVO STROJEV, ORODJA IN TEH- NIČNEGA MATERIALA V KNEZ MIHAJLOVI ULICI 35, TEL. 24-502. OBVEŠČAMO NAŠE KUPCE, DA SKLEPAMO TAM VSE KOMER- CIALNE POSLE

3870 1-1